

220

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΑΡΙΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ

ΕΤΟΥΣ ΜΠΟΥΚΤΙΝΙΚΟΥΣ ΟΙΚΟΛΟΓΟΥΣ,
ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΒΙΤΟΥΑΒΙΟΝΙΕΤΕΣ, ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΠΑΤΡΙΩΤΕΣ.

1

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

"Ξαφνικὰ, ἓνας μικρὸς ἀριθμὸς ἀτόμων
ὅτῃ χαλαρίᾳ, ἐγκωῦντο ἀπὸ τῆς καρέκλης
τούς. Χειρονομίας καὶ μιλώντας ἤρεμα ἀλλὰ
δυναμικὰ, ἀρχίζαν νὰ καταφέρονται ἐνάντια ὅ-
σα εἶχα πεί. ἤξερα πῶς πάντα βρισκόταν ἐκεῖ,
ὅμως, γιὰ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, δὲν τοὺς εἶχα δώσει
σημασία. Δυὸ - τρεῖς ἀπ' αὐτοὺς, μὲ ἀνακατωμένα
καλλιὰ κι' ἀπρόεχτη γενικὰ ἐμφάνιση, προχώρησαν
ἀπειλητικὰ πρὸς τὸ μέρος μου..."

Αββὰ ντὲ Περινιόν,
"Do the right thing"

Εἶχαμε ξεκινήσει το περασμένο φθινόπωρο, με το φιλαράκο το Μήτσο, μια ἔρευνα-ἀνάλυση σε βάθος των ταξικῶν αγῶνων στὴν Ελλάδα. Μια ἔρευνα που θα κάλυπτε τὴν ἐλληνικὴ ἱστορία των δύο τελευταίων αἰῶνων. Επείδὴ ὅμως τὸ πρᾶγμα ἄρχισε ν' ἀποδεικνύεται πολυσύνθετο καὶ τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἔρευνας φαίνεται ν' ἀναβάλλεται στο μακρινὸ μέλλον, αποφασίσαμε νὰ ἐκδόσουμε περιοδικὰ τὰ ἐπὶ μέρος συμπεράσματα μας, ἀρχίζοντας μ' ἓνα κείμενο σχετικὸ με τὴ δημιουργία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ Κράτους. Ὑπάρχουν κι' ἄλλα κομμάτια τῆς ἔρευνας που βρίσκονται τώρα στο τελικὸ στάδιο τῆς ἐπεξεργασίας τους καὶ θα δημοσιευτοῦν στο ἐπόμενο τεύχος. Πέρα ὅμως ἀπ' τὴ τμηματικὴ δημοσίευση τῆς κύριας αὐτῆς τῆς ἐποχῆς ἔρευνάς μας, κρίναμε πὼς μια περιοδικὴ ἐκδοσὴ θα μας ἔδινε ταυτοχρόνως τὴ δυνατότητα νὰ μιλήσουμε καὶ γιὰ ἓνα σωρὸ ἄλλα ἐπίκαιρα ζητήματα που μας ἐνδιαφέρουν, καὶ που ἡ ἔστω καὶ ἀπλὴ τοποθέτησή μας πάνω σ' αὐτὰ, κρίνεται ἀπαραίτητη γιὰ τὸ περαιτέρω ξεκαθάρισμα τῆς θεωρητικο-πρακτικῆς μας δραστηριότητας.

Σὲ τί σημεῖο βρισκόμαστε; Ἔχουμε εγκαταλείψει, ἐδῶ καὶ αρκετὸ καιρὸ τὶς τεχνητὲς συλλογικότητες που υπαγόρευε ἡ πρότερη ἀναρχικὴ ἰδεολογία μας καὶ ἔχουμε τὴ διάθεση νὰ μιλήσουμε στους ἀπανταχοῦ συντρόφους μας στο ὄνομά μας, ἡ ἔστω στο ψευδώνυμό μας, καὶ μόνον. Ἀρνοῦμαστε νὰ μιλάμε ἀνώνυμα, ἀκολουθώντας μιαν ἰδεολογία ἀποκομμένη ἀπο τὴ καθημερινή μας ζωὴ ἡ δημιουργώντας ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μιὰ καινοβῦργια ἰδεολογία καὶ υπομένοντας τους ἀκολουθητὲς μας. Γι' αὐτὸ ἐπιχειροῦμε, σ' αὐτὸ τὸ πρῶτο τεύχος, ἓνα "ξεκαθάρισμα λογαριασμών" με αὐτοὺς που θεωροῦμε αὐτῇ τῇ στιγμῇ τους ὑπ' ἀριθμὸν ἓνα διασπορεῖς ψευδαισθήσεων μέσα στο χῶρο μας, στο ἀδέσμευτο προλεταριάτο: τους Μπουκτσινικούς οἰκολόγους καὶ τους φιλοσιτουασιονιστές. Κάποιος σύντροφος παρατήρησε

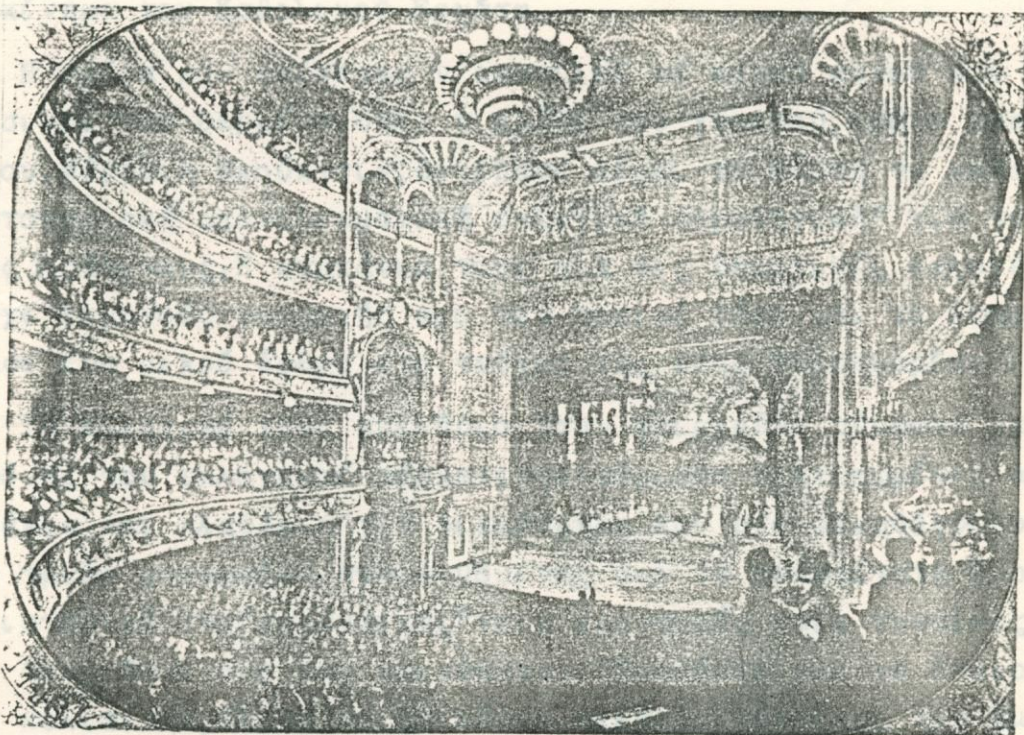

πως το θέμα δεν είναι αν μπορείς να είσαι απλός κριτής η αρνητής των μυθοποιών και των δήθεν απομυθοποιών, αλλά αν μπορείς ν' αντιπαραθέσεις μια άλλη πρακτική στη δική τους. Εμείς λέμε με τη σειρά μας πως το θέμα δεν είναι ν' αντιπαραθέσουμε έναν πρακτικό "οδηγό προς ναυτιλομένους", ένα τύπο "ιδανικής θεωρίας και οργάνωσης" προς χρήση των κάθε είδους ακολούθιστών (κυκλοφορούν πολλοί απ' αυτούς μέσα στην αγορά των ιδεών), αλλά αν μπορούμε ν' αποκτήσουμε συνείδηση του ίδιου μας του αγώνα, δελχνοντας και στους άλλους προλετάριους τους βαθύτερους λόγους για τους οποίους βρισκόμαστε σε μια διαρκή, καθημερινή σύγκρουση, τόσο με τη κυρίαρχη τάξη, όσο και μεταξύ μας. Επειδή, σε τελική ανάλυση, αναζητούμε τα περάσματά μας μέσα στη καθημερινή ζωή δε θα διστάσουμε ν' αναφερθούμε σαφώς σ' αυτήν. Σύντομα θα γίνουμε πιο συγκεκριμένοι.

Γκαράνς-Λασεναίρ

Σε περίπτωση που θέλετε να επικοινωνήσετε μαζί μας, στείλτε τα γράμματά σας στη διεύθυνση:

ΠΑΛΙΑ ΧΟΛΠΑ ΣΕ ΝΕΟ ΠΕΡΙΤΥΛΙΓΜΑ

Υπάρχει ένα οικολογικό τσίρκο, ελάχιστα γνωστό στη χώρα μας, άπειρα πιο φαντασμαγορικό και θεαματικό, πιο πολύμορφο κι' εντυπωσιακό απ' τα αντίστοιχα της Βόννης και της Αθήνας: τó Βορειοαμερικάνικο. Όλες οι ατραξιόν αυτού του τσίρκου, από τις τσιγγάνες-μάγισσες του οικοφεμινισμού και τις ασώματες κεφαλές των New Age Greens μέχρι τους ριφοκλίνδουνους ακροβάτες της μαρξιστικής οικολογίας και τους, μοναδικούς στο κόσμο, αυτοπραγματοωμένους ιούς της ευλογιάς-μια παραγωγή της Deer Ecology -υπόσχονται στους αποβλακωμένους μεσοαστούς αμερικάνους πολίτες ΤΗ διασκέδαση της δεκαετίας: έλα-μαζί-μου-στο-ριζοσπαστικό-μου-νούμερο.

Απ'όλες τις ατραξιόν πιο ολοκληρωμένη φαίνεται να είναι αυτή των Αριστερών Πράσινων κλδουν που προσπαθούν να οργανώσουν πολιτικά αυτό τον συνονθύλευμα ιδεολογίας, μυστικισμού και θεατρινισμού. Οι ίδιοι είναι οργανωμένοι στο Αριστερό Πράσινο Δίκτυο, ένα συνασπισμό κοινής σωτηρίας που περιλαμβάνει, δίπλα σε δεκάδες πράσινες ομάδες αποτελούμενες από πρώην αναρχικούς και αριστεριστές σε αναζήτηση στέγης, απαρχαιωμένες οργανώσεις όπως το Σοσιαλιστικό κόμμα, τους I.W.W., και το κίνημα του Καθολικού Εργάτη.

Η ομάδα που φαίνεται ν' αποτελεί τó κορμό αυτού του Δικτύου, οι Πράσινοι του Βερμόντ, δηλ. η ομάδα του γνωστού, πρώην αναρχο-μπολσεβίκου, Μάρραιη Μπούντσιν, δοκίμασε πέρσι το Μάρτη να καθορίσει μια "πρωτοποριακή αποτελεσματική εκλογική στρατηγική" για τους αμερικάνους Πράσινους. Η καμπάνια τους για τις δημοτικές εκλογές του Burlington έτυχε ευμενούς υποδοχής από τον τοπικό Τύπο και το Newsweek τους αφιέρωσε ένα μικρό άρθρο στο τεύχος της 27ης Φεβρουαρίου 1989.

Το εκλογικό τους φυλλάδιο ήταν φτιαγμένο σύμφωνα με όλους τους κανόνες του εκλογικού μάρκετινγκ: αδριστα διατύπωμένες απόψεις, φυλλάκια και κλαδάκια για διακίνηση και στο οπισθόφυλλο οι φάτσες των τριών υποψηφίων συνοδευόμενες από τα απαραίτητα βιογραφικά και το ιστορικό της "σημαντικής" τους προσφοράς στις γυναίκες, τους φτωχούς και τους άστεγους της κοινότητας. "Βοηθήστε μας να δημιουργήσουμε μια νέα πολιτική", έλεγε το φυλλάδιο αλλά οι κάτοικοι του Burlington αγρόν ηγόρασαν. Η υποψήφια δήμαρχος Sandra Baird πήρε το 3,5% των ψήφων και οι δύο υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι Gary Sisco και Paul Fleckenstein 17 και 20% αντίστοιχα και φυσικά δεν εξελέγησαν. (Ας σημειώσουμε πάντως ότι "ανεξάρτητοι" Πράσινοι έχουν εκλεγεί σε δημοτικά αξιώματα στη Madison and Bayfield County, στο Wisconsin, στην Iowa City και στο New Haven).

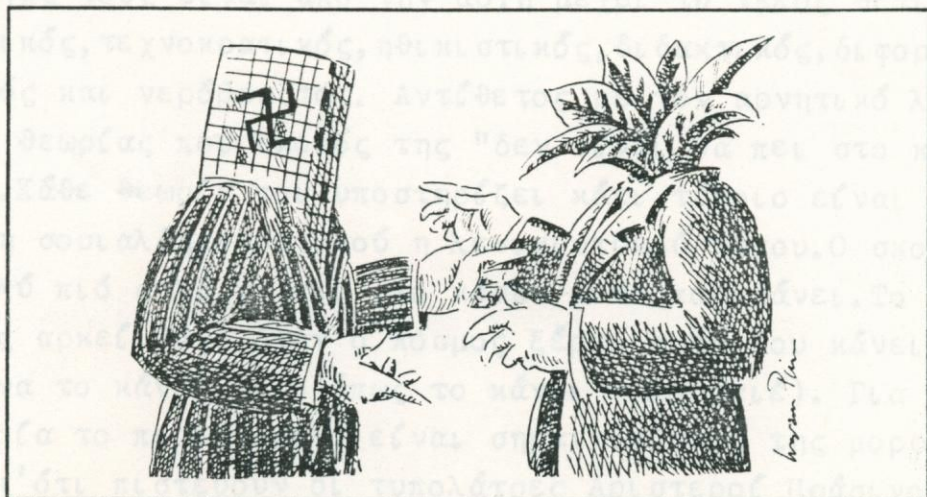

Στο Burlington δήμαρχος εξελέγη ο υποψήφιος των Προοδευτικών Peter Clavelle. Είναι η τρίτη κατά σειρά τέτραετία που το μικρό "σοσιαλιστικό" κόμμα των Προοδευτικών καταφέρνει να πάρει τη δημαρχία σ' αυτή την εύπορη αμερικάνικη πόλη με το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας στις ΗΠΑ-μόλις 2%. Είναι επίσης ο μοναδικός "σοσιαλιστής" δήμαρχος σ' ολόκληρη τη χώρα. Η προεκλογική διαμάχη Πράσινων-Προοδευτικών ήταν πολύ έντονη. Οι Πράσινοι τους κατηγορήσαν γι' αντιδημοκρατική και καπιταλιστική πρακτική και οι Προοδευτικοί ως εξωπραγματικούς επειδή ήθελαν να κλείσουν ένα τοπικό εργοστάσιο όπλων που απασχολεί 1600 εργαζόμενους.

Οι Πράσινοι του Βερμόντ θεωρούν ότι διαχωρίζονται από τους λοιπούς οικολόγους (Περιβαλλοντιστές¹, Βιοτοπιστές², Βαθεία Οικολογία³, Η Γη Πρώτα⁴, Οικολογο-μαρξιστές⁵, Πράσινοι της Νέας Εποχής⁶, Προοδευτικοί Πράσινοι⁷), και την παραδοσιακή αριστερά χάρη στις πολιτικές και οικονομικές τους απόψεις. Πιστεύουν στη συμμετοχική άμεση δημοκρατία που βασίζεται στις συνελεύσεις γειτονιάς και στους υπόλογους σ' αυτήν ανακλητούς εκλεγμένους δημοτικούς συμβούλους. Κι' επειδή, απ' ότι φαίνεται, δε κατάφεραν να καθιερώσουν αυθεντικές συνελεύσεις γειτονιάς, σκέφτηκαν ότι θα μπορούσαν να τις δημιουργήσουν από τα πάνω, καταλαμβάνοντας νόμιμα τη δημοτική εξουσία και κάνοντας τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις. Γελοιοποίησαν σε τέτοιο βαθμό τις παλιές επαναστατικές ιδέες της φεντεραλιστικής Κομμούνας, του Ισπανικού '36 και την αναρχικής εμπνεύσεως ιδέα της άμεσης δράσης, έτσι που για τη τελευταία δε φύλαξαν παρά το ρόλο της συλλογικής πρέσης προς τα ιδιωτικά εταιρικά συμφέροντα που πιθανόν να απειλήσουν τη μελλοντική δημοτική τους εξουσία. Ξανάκλεισαν τον άνθρωπο στην εννοια του "πολίτη", τον έκαναν ένα αφηρημένο, αλληγορικό, συμμετοχικό, κάτω από νέες συνθήκες, στη "κοινωνία των πολιτών" (= κοινωνία των ιδιωτών) απ' όπου προσπάθησε απελπισμένα να ξεφύγει τους δύο τελευταίους αιώνες.

Ένας ακτιβιστής της Earth First! και ένας ψηφοφόρος των Αριστερών Πράσινων ευχούνται.

Αρνήθηκαν το κοινωνικό άνθρωπο της δεκαετίας του '60 που αναστάτωσε το κόσμο όλο επιζητώντας την ελεύθερη επικοινωνία, για το οικονομικό πλάσμα, αυτή τη φορά μάλιστα για το "ηθικό" οικονομικό πλάσμα. Αν η οικονομία, σαν αστική ιδεολογία, είναι μία φορά μαλακισμένη, η δικιά τους είναι δύο, μία και μιλώντας για "ηθική οικονομία" επιδιώκουν την εμφάνιση του "καλού" επιχειρηματία που "εθελοντικά" προσφέρει λεφτά στο κοινοτικό ταμείο" για να εφαρμοστεί το πρόγραμμα κοινωνικής πρόνοιας που θα εκπονήσουν οι "ηθικοί", δηλ. "καλοί", δημοτικοί πράσινοι σύμβουλοι. Ο δρόμος για τη κόλαση είναι στρωμένος με καλές προθέσεις, λέει το γνωστό ρητό, και οι οικολόγοι δε κρύβουν τις δικές τους: τίθενται υπέρ της ατομικής ιδιοκτησίας, υπέρ της μισθωτής εργασίας, υπέρ του χρήματος που "δίκαια" μοιράζεται στους "δίκαια" απασχολούμενους φτωχούς, υπέρ της δημοτικοποίησης ενός μέρους της οικονομίας, δηλ. λαϊκός καπιταλισμός + κολλεκτίβες, υπέρ της μικρής κλίμακος εμπορευματικής παραγωγής, για λίγες ώρες δουλειά και περισσότερα λεφτά για το γουρούνι-άνθρωπο να επιβιώσει! Τι ευγενείς επιδιώξεις και πόσο όμοιες με την αστική ιδεολογία για τον άνθρωπο!

Σύμφωνα με το πρόγραμμά τους οι ομόσπονδες κοινότητες, δημιουργήματα του ανθρωπισμού του εμπορεύματος, θ' αυτοπροστατεύονται πότε με "μη βίαιη κοινωνική άμυνα", δηλ. με σκληρά λόγια(;), πότε από τον εθελοντικό (βλ. μισθοφορικό) συμβατικά εξοπλισμένο στρατό. Εξαρτάται, φαίνεται, από τον αντίπαλο! Ποιόν αντίπαλο όμως; Μία και τα "ανεξάρτητα ειρηνιστικά, οικολογικά, δημοκρατικά, εργατικά και εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα που δε συνεργάζονται με τις δύο δυνάμεις του Ψυχρού Πολέμου", δηλ. όλος ο καλός ο κόσμος σήμερα, θεωρούνται δικοί τους, τότε αντιπαλοί τους θα είναι τίποτα μυστήριοι, επικίνδυνοι Αρειανοί! (Ο νοών νοείτω...)

Ο λόγος τους είναι από την αρχή μέχρι το τέλος θετικιστικός, λειτουργιστικός, τεχνοκρατικός, ηθικιστικός, διδακτικός, διφορούμενος, συμφιλιωτικός και νερόβραστος. Αντίθετος με τον αρνητικό λόγο της επαναστατικής θεωρίας που σκοπός της "δεν είναι να πει στο κόσμο τι πρέπει να κάνει. Κάθε θεωρία που υποστηρίζει κάτι τέτοιο είναι αναγκαστικά μία απάτη σοσιαλδημοκρατικού ή λενινιστικού τύπου. Ο σκοπός της θεωρίας είναι πολύ πιο απλά να πει στο κόσμο αυτό που κάνει. Το απλό αυτό καθήκον της αρκεί. Μόνο όταν ο κόσμος ξέρει αυτό που κάνει μπορεί να σταματήσει να το κάνει μόνο όπως το κάνει" (Βουαγιέ). Για την επαναστατική θεωρία το περιεχόμενο είναι σημαντικότερο της μορφής. Γι' αυτό αντίθετα απ' ότι πιστεύουν οι τυπολάτρες Αριστεροί Πράσινοι και διατυμπανίζει ο ινστρούχτοράς τους Μπούκτσιν εδώ και 25 χρόνια, ούτε η αποκέντρωση είναι το αντίθετο της γραφειοκρατικής ιεραρχικής συγκεντροποίησης, ούτε η οικότεχνολογία είναι το αντίθετο της καπιταλιστικής τεχνολογίας, ούτε το "άλλο" στυλ ζωής είναι το αντίθετο του θεάματος.

Ολ' αυτά είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος: συντηρητικός/μεταρρυθμισμένος καπιταλισμός. Αργά η γρήγορα οι εχθροί μας θα χρησιμοποιήσουν τις πράσινες τακτικές για ν' αποφύγουν την αυτοκαταστροφή· και η ευτυχημένο ζευγάρι θα είναι τότε ο μισθωτός και ο γραφειοκράτης, δίπλα-δίπλα σ' ένα συμβούλιο γειτονιάς στη χαρούμενη χώρα της Μπουκτσιν-ουτοπίας!

Τι υλικό θέλουν να χρησιμοποιήσουν οι Πράσινοι για να βράσουν τη νέα σοσιαλδημοκρατική σούπα; Μα φυσικά το πραγματικό οικολογικό κίνημα: τις εκατοντάδες ομάδες βάσης που αντιδρούν σε άμεσα προβλήματα της κοινοτητάς τους και αναπτύσσονται ταχύτατα σε κάθε γωνιά των ΗΠΑ, στην επαρχία κυρίως, γιατί προς το παρόν οι άνθρωποι στις μεγάλες πόλεις (βλ. και Αθήνα) κοιμούνται ύπνον νεφώδη. Από τους πολίτες του Clearing-house ως τους chicanos του Albuquerque, αυτό το κίνημα-κάτι ανάλογο με τη δική μας Αραβησό-δε γνωρίζει τη γλώσσα του ιδεολογικού οικολογισμού, αποκαλείται από τους Πράσινους-κάπως υποτιμητικά- "λαϊκιστικός περιβαλλοντισμός" και άμεσος σκοπός τους είναι να το εκπαιδέψουν στην ιδεολογία τους. Η οι Πράσινοι θα πετύχουν το στόχο τους και θα μεγαλώσουν την εκλογική τους πελατεία σχηματίζοντας τελικά, όπως στην Ελλάδα, ένα εθνικό κόμμα η το λαϊκό αυτό κίνημα θ' αυτοοργανωθεί και θα "καθαρίσει" αυτούς που κυβερνούν μολύνοντας. Είναι τελικά το δέλλημα ανάμεσα στην επανάσταση και τη μεταρρύθμιση.

Λαβενάιρ

(με τη πολύτιμη συνδρομή της Γκαράνς)

Υ.Γ. : Διαβεβαιώνουμε όλους τους εν Ελλάδι Μπουκτσινικούς που δεν έχουν ακόμη γίνει μέλη των ελλήνων Οικολόγων-Εναλλακτικών να σπεύσουν, διότι κατόπιν επισταμένης μελέτης των γραφών διαπιστώσαμε ότι σε τίποτα δεν υπολείπονται οι Έλληνες οικολόγοι των αμερικάνων Αριστερών Πράσινων, ούτε στην ικανότητα διαστρέβλωσης της πραγματικότητας και προβολής ψευδών διλλημάτων ούτε στην ικανότητα προώθησης αντεπαναστατικών τακτικών, γι' αυτό ΕΠΙΜΕΝΕΤΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

I. Environmentalists : Άστοι με παράξενα χόμπυ, όπως ο Dean Buntrock, πρόεδρος της Εταιρείας Διαχείρισης Απορριμάτων, της μεγαλύτερης καταστροφής γης στις ΗΠΑ, που είναι ταυτόχρονα μέλος της Ομοσπονδίας για την προστασία της Αγρίας Ζωής(!). Οι τύποι αυτοί σχηματίζουν οργανώσεις επιτελικής βάσης που αριθμούν πολλά αλλά παθητικά μέλη δι' αλληλογραφίας, που στηρίζουν το επιτελείο με δωρεές. Το επιτελείο προκειμένου να πετύχει τους επιδιωκόμενους για τη προστασία του περιβάλλοντος στόχους του, φτάνει ακόμα και σ' ενέργειες πίεσης προς τη κυβέρνηση καθώς και σε νομική δράση. Έχουμε και εδώ τέτοιους: την Επιτροπή Πρωτοβουλίας για την Αναδάσωση της Αττικής,

νήματος. Η ηγεσία τάσσεται αλληλέγγυα με τη Βαθεία Οικολογία, δίνοντας έμφαση στις μαλθουσιανές απόψεις, της δεύτερης. Ευλογούν το AIDS σα μορφή πληθυσμιακού ελέγχου (μια απ' αυτούς, η Miss Ann Thropy, έγραφε πως "αν το AIDS δεν υπήρχε, θα έπρεπε να το εφεύρουμε"), δεν πάνε τους Μεξικάνους και τους Αιθίοπες και την έχουν δει με τα μαλακισμένα ρατσιστικά βιβλία του Ed Abbey.

5. **Μαρξιστο-οικολόγοι:** Σκάνε μύτη ως βαρβάτοι θεωρητικοί με τα πραγματικά τους μάλιστα ονόματα (Andre Gorz, Γ. Καραμπελιάς, κ.λ.π.) χωρίς να ντρέπονται. Την έχουν κάνει φώνιο με την αιώνια καπιταλιστική οικονομική κρίση, τους ανοδικούς και καθοδικούς κύκλους της οικονομικής ιδεολογίας και προκειμένου να έκλειναν τ' αριστεριστικά μαγαζιά τους και να βγαίνουν πρόωρα στη πολιτική σύνταξη, είχαν να ρίξουν κάμποση οικολογία στην ιδεολογία τους μπας και τη βγάλουν καμμιά δεκαετία ακόμα. Έχει και στην Αμερική μερικούς τέτοιους αλλά το φαινόμενο είναι κυρίως Ευρωπαϊκό.
6. **New Age Greens:** Διαφόρων ειδών θρησκευόμενοι, που έχουν σα βίβλο τους τη "Πράσινη Πολιτική" των Charlene Spretnak και Fritz Capra, και τάχουν βάλει με τη πολλή "εκβιομηχάνιση", και το πολύ "καταναλωτισμό". Δεν πάνε τους Αριστερούς Πράσινους κι αντί για τις κάλπες προτιμούν τις προσεύχες.
7. **Progressive Greens:** Αποτελούν έναν αριστερο-φιλελεύθερο συνασπισμό που περιλαμβάνει οργανώσεις όπως τον Εθνικό Συνασπισμό Ουράνιο Τόξο και τους Δημοκράτες Σοσιαλιστές της Αμερικής. Θεωρούν τον όρο "Πράσινος" σα μια μεταφορά για το περιβάλλον, σαν ένα ακόμα ζήτημα για να προσθέσουν στο φρεσκο πλυμένο τους κατάλογο, όπως κάνουν αυτή την εποχή όλα τα μοντέρνα πολιτικά κόμματα.
8. **Οικολόγοι-Ενσλαβισμένοι:** Ομοσπονδία εκλογο-πολιτική ("Δώστε και σώστε"). Οίκος ευημερίας για κουρασμένα φρηκιά και αντιεξουσιαστές. Τόπος συνάντησης οικονομολόγων του περιθωρίου, τμηματάρχων β', ελεuthερων επαγγελματιών της πολιτικής και εθνικιστών αριστεριστών. Εκδοτικός οίκος εγχειριδίων για τη συγγραφή μαθητικών εκθέσεων. Ομιλος για τη προώθηση της φεμινιστικής συνείδησης στα μέλη του Κοινοβουλίου.

Αν θέλετε να διαβάσετε τα φυλλάδια των Αριστερών Πράσινων των ΗΠΑ γράψτε 6τη
Διεύθυνση: Green Perspectives, P.O. Box 111, Burlington, Vermont 05402.

ΕΠΕΙΔΗ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΠΟΥ " ΤΑ
ΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΑΝ ΠΟΤΕ "

I

Το άρθρο "ΠΑΛΙΑ ΚΟΛΠΑ ΣΕ ΝΕΟ ΠΕΡΙΤΥΛΙΓΜΑ" γράφτηκε το Γενάρη του 90 και ταχυδρομήθηκε στη διεύθυνση της "Ανοιχτής Πόλης" για να δημοσιευτεί στο τεύχος 21-Φλεβάρης 90. Το γεγονός ότι η σελιδοποίηση/φωτογράφιση του τεύχους είχε ολοκληρωθεί στις 25-1-90 όχι μόνο εμπόδιζε την δημοσίευσή του αλλά μας έδωσε παράλληλα τη δυνατότητα ν' αντιληφθούμε, μετά την ανάγνωση του αφιερώματός τους στην Κοινωνική Οικολογία, ότι ένα τέτοιο κείμενο βρίσκεται σε πλήρη διάσταση με την ιδεολογία των εκδοτών και συνεργατών του εν λόγω περιοδικού.

Η κριτική των Ελλήνων Οικολόγων-Εναλλακτικών και της εκλογικής τους πρακτικής απέκρυψε τη συμφωνία των απόψεών τους με αυτές των Κοινωνικών Οικολόγων/Αριστερών Πράσινων των ΗΠΑ και επιδίωξε τη δημιουργία φευτο-αντιθέσεων μέσα στο οικολογικό πολιτικό κίνημα. Το κείμενό μου αντίθετα κάνει σαφές ένα πράγμα: ΟΛΟΙ οι οικολόγοι (είτε είναι Μπουκτσινικοί, είτε Καραμπελικοί) είναι νεο-μυστικιστές και νεο-γραφειοκράτες διαχειριστές των τεχνικών του πολιτικού διαχωρισμού. Η βλακώδης και αντιδραστική (βλέπε το άρθρο τους για την Αραβησά) "ΟΙΚΟΤΟΠΙΑ" που συστήνεται "ανεπιφύλακτα" στους αναγνώστες της "Ανοιχτής Πόλης" από τους εκδότες της, δεν αποτελεί παρά το alter ego της δεύτερης. Όσοι εξακολουθούν εν έτει 1990 να διαφημίζουν μίνι-στάρ του θεάματος σαν τον Μπουκτσιν ή τον Τίμοθυ Λήρυ και να αγνοούν την ιστορία των τριάντα τελευταίων χρόνων δε θα κάνουν τίποτα καλύτερο από το να την επαναλάβουν. Κι αυτή τη φορά θα είναι η φάρσα ακόμη πιο κρότερη. Η ομάδα Black Mask και ο Emmett Grogan των Diggers αποκάλυψαν τον Τίμοθυ Λήρυ ήδη από το 1967* και οι αμερικάνοι σιτουασιονιστές είχαν ολοκληρώσει την κριτική τους στον Μπουκτσινισμό ήδη το 1972.

* Είναι κρίμα που στην ελληνική έκδοση της "ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΚΣΤΑΣΗΣ" δε συμπεριλαμβάνεται το κομμάτι του βιβλίου με τίτλο "Ecstasy Attacked- Ecstasy Defended" (1963) που θα έλυνε πολλές από τις απορίες των Ελλήνων αναγνωστών γύρω από το ρόλο αυτού του απατεώνα πολιτικού. Σ' αυτό το κείμενο ο αρχιερέας Λήρυ, μην έχοντας τίποτα να ζηλέψει από τους φανατικούς ψυχιάτρους-υποστηρικτές της λοβοτομής και του χαπακώματος, παρουσιάζει με ενθουσιασμό ένα κατάλογο "ανώμαλων" ατόμων που "ευνοήθηκαν" από τη χρήση του LSD. Ανάμεσά τους βρίσκουμε φυλακισμένους "εγκληματίες" που ανέπτυξαν την "υπευθυνότητα" και τον "αυτοέλεγχό" τους, "διαταραγμένους έφηβους" πάνω στους οποίους κάθε άλλη "θεραπευτική" αγωγή είχε αποτύχει, καθώς και "νευρωτικούς" που παρουσίασαν "αυξημένη αποδοτικότητα στην εργασία τους". Είναι κανείς που θέλει να προσθέσει κάτι για το σκοπό των εργαστηριακών ερευνών στο Χάρβαρντ, τις "θαυματουργές ουσίες" και τον παλιόφιλο-ευνοούμενο του αμερικάνικου Κράτους;

Η ιστορία δεν έκανε τίποτα άλλο από το να επιβεβαιώσει τις ανωτέρω κριτικές. Το "ΠΑΛΙΑ ΚΟΛΠΑ ΣΕ ΝΕΟ ΠΕΡΙΤΥΛΙΓΜΑ" δε θάχε ίσως λόγο δημοσίευσης αν αυτοί που ισχυρίζονται ότι επιβιώνουν πληροφορημένοι για την εποχή τους μπορούσαν επιπροσθέτως να το αποδείξουν.

2

Όσον αφορά δε το Μπουκτσινισμό είμαι διατεθειμένος-λόγω προσωπικής πείρας-να εξηγήσω την κενότητα του λόγου του:

Συμμετείχα από το 1983 ως το 1986 στην "ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΡΧΟΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ", ένα ανθρώπινο σχήμα που προσπάθησε να εφαρμόσει στην πράξη την Μπουκτσινική αναρχοκομμουνιστική ιδεολογία, έτσι όπως αυτή εκφράζεται στο "Άκου μαρξιστή" και το "Αυθορμητισμός και οργάνωση". Σ' αυτά τα κείμενα πιστέψαμε ότι βρισκόταν η επαναστατική αλήθεια που αποφύγαμε να αναζητήσουμε στις αντιφάσεις της καθημερινής μας ζωής. Προσπαθήσαμε να στήσουμε μια "ομάδα συγγένειας" που σκοπός της δε θάταν "να κάνει την επανάσταση αλλά να δημιουργήσει επαναστάτες" μέσα και έξω από αυτήν. Η αναρχομπολσεβίκικη αυτή τακτική στηρίχτηκε κυρίως πάνω στην καθαρότητα της οργανωτικής μορφής που επιλέξαμε και στη διακήρυξη περί "διάφανων σχέσεων" εντός αυτής της οργάνωσης. Η προσπάθεια έπεσε φυσικά στο κενό όχι επειδή τα συγκεκριμένα άτομα δε βρίσκονταν στο ύψος της ιδεολογίας(!), όπως ισχυρίστηκαν αργότερα μερικά από τα πρώην μέλη, αλλά αντίθετα επειδή ενστερνιστήκαμε απόψεις που ήταν εντελώς ανιστορικές και φορμαλιστικές και έτσι δε ξεκαθάρισαμε ποτέ το περιεχόμενο αυτών των "διάφανων σχέσεων" που επιδιώκαμε. Αντί για τη διάφανη επικοινωνία που εμπεριέχει την ίδια της την κριτική, προτιμήσαμε, κατά το Μπουκτσινικό πρότυπο, την κλειστή αδελφότητα ομοϊδεατών. Αντί ν' αποτολμούμε συγκεκριμένες πειραματικές δραστηριότητες που θ' αποσκοπούσαν στην ικανοποίηση επιθυμιών και αναγκών μας και θα επιζητούσαν ταυτόχρονα τη σύνδεσή τους με κάθε ριζοσπαστική κίνηση στη κοινωνία μας, επιδοθήκαμε στην άχρηστη προπαγάνδη κοινότυπων αληθειών περί εξουσίας, κυριαρχίας, ελευθερίας κ.λ.π. Αλήθειες που με την πάροδο του χρόνου αποδείχτηκαν αυτοκαταναλωμένα φέμματα αφού στερούνταν οποιασδήποτε πρακτικής εφαρμογής.

Τέλος πάντων, η ομάδα διέλυσε, ο καιρός πέρασε και κάποιοι από μας έμαθαν ότι ο παλιός ακούσιος μας ινστρούκτορας εξ αποστάσεως, που, σημειωτέον, δεν είχε ποτέ παρουσιάσει σε κείμενό του κάποια συγκεκριμένη "αναρχοκομμουνιστική" δραστηριότητα του, πέρασε από τον χωρίς αντίκρουσμα αναρχο-μπολσεβικισμό στην εκλογική πολιτική αρένα και στην ιδέα της ανάπτυξης μιας ιντελλιγκέντσιας ξεχωριστής σαν σώμα από το "κίνημα".

Η θεωρία αυτής της ιντελλιγκέντσιας; Μια ηθικιστική διαλεκτική της φύσης. Η πρακτική της; Μια ακόμη σοσιαλδημοκρατική τακτική.

Καλά κρασιά!

Σε μια εποχή πλήρους αποσύνθεσης, είναι επόμενο ακόμα και η πλέον ριζοσπαστική και συννεκτική πρόσφατη κριτική του εμπορεύματος και του θεάματος να παρουσιαστεί ακριβώς ως θέαμα μέσα σε μια κοινωνία που αποστρέφεται το αρνητικό και το αποδέχεται αφού πρώτα το αφομοιώσει. Ο λόγος περί της Καταστασιακής Διεθνούς (Κ.Δ.) και των πρόσφατων εκθέσεων "Σχετικά με το πέραςμα μερικών ατόμων μέσα από μια αρκετά σύντομη χρονική μονάδα: για την Καταστασιακή Διεθνή 1957-1972" που έλαβαν χώρα στο Κέντρο Πομπιντού στο Παρίσι (από 22 Φεβρουαρίου ως 9 Απριλίου, 1989), στο Ινστιτούτο Σύγχρονων Τεχνών (ICA) στο Λονδίνο (από 21 Ιουνίου ως 13 Αυγούστου, 1989) και στο ICA στη Βοστώνη (από 21 Οκτωβρίου, 1989 ως 7 Ιανουαρίου, 1990).

Για τους γνωρίζοντες, το να επαναφερθεί στον ασφυκτικό κόσμο της τέχνης η Κ.Δ., από όπου είχε αμετάκλητα κάποτε δραπετεύσει, μια επαναστατική οργάνωση που εξέφραζε μέχρι και την διάλυσή της σταθερά την αποστροφή της απέναντι σε κάθε μορφή αποξένωσης και διαχωρισμού του σύγχρονου κόσμου, είναι ένα τουλάχιστον τραγελαφικό θέαμα.

Αναζητώντας τις απαρχές της Κ.Δ. φτάνουμε στην Άλμπα της Ιταλίας το Σεπτέμβριο του 1956 όπου συναντήθηκαν μερικές ευρωπαϊκές πρωτοποριακές ομάδες που παρουσιάστηκαν γύρω στο '50 και ήταν εντελώς άγνωστες μέχρι τότε: το Διεθνές Κίνημα για ένα Φαντασιακό Μπάουχάουζ (International Movement for an Imaginist Bauhaus) που αντιπροσωπεύονταν από τους Asger Jorn (1), Pinot-Gallizio (2), Simondo, Elena Verrone, Constant (3), τη Λεττριστική Διεθνή (Internationale Lettriste) με αντιπρόσωπο τον Gil Wolman, καθώς και άλλες πρωτοποριακές ομάδες από διάφορες χώρες. Σκοπός του συνεδρίου υπήρξε η συζήτηση προοπτικών μιας ενιαίας δράσης ενάντια στην πολιτιστική αποσύνθεση, για την αναζήτηση ενός μελλοντικού ανώτερου τρόπου ζωής μέσα από μια συνολική κατασκευή του περιβάλλοντος από μια ενιαία πολεοδομία που θα χρησιμοποιούσε όλες τις τέχνες και τις τότε σύγχρονες τεχνικές. Το αποτέλεσμα αυτού του συνεδρίου και των μετέπειτα συμώσεων ήταν η ίδρυση της Κ.Δ. τον Ιούλιο του 1957 στο Cosio d'Arroscia της Ιταλίας στην εκεί συνδιάσκεψη των Jorn, Olmo, Verrone, Simondo, Gallizio απ' το Διεθνές Κίνημα για ένα Φαντασιακό Μπάουχάουζ, Debord, Bernstein απ' τη Λεττριστική Διεθνή και Ralph Rumney απ' την Ψυχογεωγραφική Εταιρεία του Λονδίνου.

Ο πρωταρχικός στόχος της Κ.Δ. ήταν το ξεπέρασμα του καλλιτεχνικού διαχωρισμού-η τέχνη σαν ξεχωριστή δραστηριότητα-και η έρευνα εις βάθος του κινήματος για τη διάσπαση της γλώσσας και τη διάλυση των μορφών που αποτελούσαν την τότε μοντέρνα τέχνη. Αποφασίστηκε περαιτέρω ότι το πρώτο πεδίο της μελλοντικής τους δημιουργικότητας θα το αποτελούσαν πειραματισμοί πάνω στη συμπεριφορά, κατασκευές καταστάσεων, στιγμών ζωής ελεύθερα δημιουργημένες, δηλ. συγκεκριμένες κατασκευές πρόσκαιρων χώρων ζωής που θα μετασχηματίζονταν σε μια ανώτερη ποιότητα γεμάτη πάθος.

Επειδή ο καθορισμός αυτού του πεδίου ερευνών αποτελούσε ταυτόχρονα συνολική κριτική της κοινωνικής ζωής και κάθε ιεραρχικής κοινωνικής μορφής, οι καταστασιακοί απέρριπταν επίσης την αναποτελεσματικότητα και τη σύγχυση του πολιτικού διαχωρισμού σε μέσο κοινωνικής αλλαγής. Εν κατακλείδι, ισχυρίζονταν ότι οι δημιουργικές δραστηριότητες που επιχειρούσαν και αγκάλισαν όλο το εύρος της καθημερινής ζωής αποτελούσαν τη μοναδική βάση για ένα καινούργιο ορισμό του επαναστατικού ιδεώδους της εποχής τους.

Το εγχείρημα αυτό όντας τόσο μεγαλεπήβολο απαίτησε απ' το καταστασιακό κίνημα τη δημιουργία μιας νέας συνεκτικής θεωρίας του σύγχρονου κόσμου που θ' αντιτίθετο στην οργάνωση "θεαμάτων" και στις άλλες πλευρές της ζωής της κοινωνίας της κατανάλωσης προτείνοντας νέες αντιμορφές, απ' την καταστροφή της καλλιτεχνικής γλώσσας - "επικοινωνία που εμπεριέχει την ίδια της την κριτική" - μέχρι την ενιαία πολεοδομία "που δεν αποτελεί πρότυπο πολεοδομίας αλλά μια κριτική της πολεοδομίας". Η Κ.Δ. απέρριπτε τον όρο "καταστασιασμός" αρνούμενη να διακηρύξει κάποιο δόγμα.

Η πρακτική οργάνωση της συλλογικής δραστηριότητας της Κ.Δ. βασιζόταν πάνω στην απόρριψη των οπαδών-ακολουθιστών - υπήρξε "σθεθερή εμμονή στην στρατολόγηση μόνο μεγαλοφυιών" για την επίτευξη του πρωτοποριακού στόχου που είχαν θέσει. Παράλληλα απέρριπταν κάθε συμβιβασμό, και επαφή ακόμα, με κάθε φευτομοντερνισμό της τότε κυρίαρχης κουλτούρας.

Όντας η κριτική της Κ.Δ. βαθιά ριζωμένη στην κουλτούρα και στην τέχνη της εποχής της συχνά επέφερε συγχύσεις γύρω από τη φύση της. Πολλοί παλαιότερα, και κυρίως πρόσφατα, απομονώνοντας απ' τη θεωρία της Κ.Δ. όσα θέλουν ή μπορούν να κατανοήσουν τη θεωρούν ένα καλλιτεχνικό κίνημα. Την απάντηση έδωσαν οι ίδιοι οι καταστασιακοί ήδη απ' τον Αύγουστο του 64: "με το τέλος της περιόδου 1910-1925 και του ανατρεπτικού πλούτου που περιείχε, τα καλλιτεχνικά κινήματα δεν είναι παρά φανταστικά απομεινάρια μιας έκρηξης που δεν έγινε ποτέ που απειλούσε και εξακολουθεί να απειλεί τις δομές της κοινωνίας. Η Κ.Δ. έχει συνείδηση αυτής της εγκατάλειψης και των αντιφατικών συνεπειών της (το κενό και τη θέληση μιας επιστροφής στην αρχική βία) γι' αυτό και αποτελεί το μόνο κίνημα που μπορεί ν' ανταποκριθεί στο εγχείρημα του αυθεντικού καλλιτέχνη, περικλείοντας την επιβίωση της τέχνης στην τέχνη της ζωής. Είμαστε καλλιτέχνες μόνο στο μέτρο που δεν είμαστε καλλιτέχνες: πραγματώνουμε την τέχνη".

Η καθολική τέχνη, η πραγμάτωση της τέχνης, το γέμισμα του κόσμου με πάθος, η καθολική ρήξη με τον καπιταλιστικό τρόπο ζωής, η πειραματική συμπεριφορά ενοποιημένα αρχικά στην δεκαετία του 50 σ' ένα πρόγραμμα παράλληλης δράσης με τις εξτρεμιστικές τάσεις των εργατικών κομμάτων και άλλων επαναστατικών οργανώσεων της εποχής παρανοήθηκαν εσκεμμένα

ως "καλλιτεχνικοί πειραματισμοί" μέσα στα τότε υπάρχοντα ορθόδοξα πλαίσια. Οι καταστασιακοί ήταν τελείως αρνητικοί απέναντι σε κάθε είδους χάπενινγκς, μπιεννάλε και γενικό μορφές ανάπτυξης του κυρίαρχου κόσμου της κουλτούρας.

Η ιδέα της ενιαίας πολεοδομίας, η εμπειρία της *derive* (4) πρέπει να γίνουν κατανοητές στα πλαίσια της πάλης τους με τις σύγχρονες μορφές τους επανεφομοίωσης της θεσματικής κοινωνίας. Πολλές απ' τις σημαντικές στον αριθμό διαγραφές μελών της Κ.Δ. έγιναν γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο: ενδεικτικά αναφέρουμε τη διαγραφή των καταστασιακών αρχιτεκτόνων Άλμπερτς και Λούντεγιανς επειδή δέχτηκαν να κατασκευάσουν μια εκκλησία· τη διαγραφή των Κούτσελμαν, Πρεμ, Στούρμ, Τοίμμερ, μέλη του γερμανικού τμήματος της Κ.Δ. που συσπειρώνονταν γύρω από το περιοδικό *Smag*, "εξ αιτίας της κρυφής αλλά αναμφισβήτητης σχέσης τους με ορισμένους ηγετικούς κύκλους της ευρωπαϊκής κουλτούρας" - τη διαγραφή του Γιέργκεν Νας και των περί αυτού "γιατί στρέφηκαν ενάντια στη Κ.Δ. προσπαθώντας να μετατρέψουν το σκανδιναβικό τμήμα της στο οποίο ανήκαν σ' ένα Μπλουχόουζ με στόχο τη γρήγορη διάδοση ορισμένων αποδοτικών καλλιτεχνικών εμπορευμάτων χρησιμοποιώντας μάλιστα καταστασιακή ετικέτα" [Οι λίστες των διεγραφέντων αφθονούν - οι διαγραφές σαν οριστική πράξη καθορισμού της ιδεολογικής καθαρότητας άσχετα αν τελικά προώθησαν την εναπομείνουσα κάθε φορά ομάδα, πρέπει να ειπωθούν σαν μια ντε φάκτο εξουσιαστική αναγκαστική πρακτική. Η προσφιής αυτή μέθοδος ξεκαθαρίσματος στους καταστασιακούς άγγιξε συχνά τα όρια της υπερβολής - υπήρξαν και περιπτώσεις μελών που αλληλοδιαγράφηκαν. Σε άλλες μάλιστα οι διαγραφές συνοδεύονταν και από πομπώδεις χαρακτηρισμούς απαξίας συγκεκριμένων ατόμων που στο πέρασμα του χρόνου αποδείχτηκαν λανθασμένοι. (Κούντσελμαν, Έλγουελ).]

Οι καταστασιακοί δήλωναν σταθερά την απέχθειά τους προς κάθε λογής καλλιτεχνικές εκθέσεις ή προώθηση των προϊόντων και ιδεών τους μέσα στα πλαίσια της υπάρχουσας κουλτούρας και προσπάθησαν να καταστρέψουν και όχι να διευθύνουν το θέαμα (πράγμα που λόγω των ικανοτήτων τους θα μπορούσαν άνετα να κάνουν).

Και ενώ η Κ.Δ. λόγω της ριζοσπαστικότητάς της και της αμείλικτης κριτικής που εξαπέλυε προς διάφορες επαναστατικές ομάδες ή καλλιτεχνικά κυκλώματα αποτελούσε αντικείμενο συγκάλυψης από όλους, καθώς κανείς δεν τολμούσε να μιλήσει για την ύπαρξή της, πρόσφορα παρουσιάζονται πολλοί - κυρίως στο εξωτερικό - πρόθυμοι να προσφέρουν τις ανεπιθύμητες σκέψεις τους επί του θεάματος ανακαλύπτοντας ξαφνικά την Κ.Δ. Όλοι αυτοί οι επίδοξοι ειδικοί - γνωστοί και μη στον κόσμο της διαχωρισμένης σκέψης - συνωστίζονται για μια θέση στη σωσίβια λέμβο της Κ.Δ. στην απελπισμένη τους προσπάθεια να σώσουν την καριέρα τους.

Στην Αγγλία κυρίως όπου η κουλτούρα και ειδικότερα η τέχνη σε μια διαχωρισμένη δραστηριότητα αντιμετωπίζονταν πάντα με μια σοβαρότητα που έφτανε τα όρια του γελοίου -κάτι που στην Ελλάδα αρχίζει κουτσά στραβά να καλλιεργείται- εμφανίζονται διάφοροι μοντερνιστές ιδεολόγοι, άρθρογράφοι σε αδιάφορα περιοδικά μουσικά και αριστερά (κάτι ανάλογο με μερικούς ημιμαθείς δημοσιογράφους του "ΗΧΟΥ" που τελευταία έχουν επιδοθεί σε μια ακαταλόγιστη βαρύγδουπη λογοτεχνική γραφή, διανθισμένη με μια χροιά επαναστατικότητας όντας αποκομμένοι από κάθε ριζοσπαστικό κίνημα). Συνοπτικά αναφέρουμε τον Greil Marcus, πασίγνωστο στα ποπ κυκλώματα του Λονδίνου που σε πρόσφατό του βιβλίο για την "μυστική ιστορία του 20ου αιώνα" εκθειάζει σαν πιστός οπαδός την Κ.Δ. και εγκαινιάζει μια διαφημιστική περιοδεία υπογράφοντας βιβλία και δίνοντας διαλέξεις. Οι Simon Frith και Jon Savage, ειδικοί επί του ροκ-εν-ρολ και των νεανικών υποκουλτούρων, ριγμένοι στο κυνήγι της δόξας και του πλούτου γράφουν άρθρα επί του θεάματος συνδέοντας το πάνκ-ροκ με την Κ.Δ. (κάτι που παλαιότερα επιχειρήθηκε απ' τον McLennan με τους Sex Pistols). Σ' ότι αφορά την Ελλάδα, το εμετικό ιλουστράσιόν ΚΛΙΚ, που πρώτο εισήγαγε στην Ελλάδα μια ανάλαφρη, ζαμανφουτίστικη εκδοχή του γιαπισμού, σ' ένα παλιό του τεύχος περιέχει το άρθρο κάποιας ασήμαντης αναρριχόμενης Μπήλιως Τσουκαλά που θεώρησε αρκετά σικ ν' αναφερθεί στο θέμα και στην "θεαματίστικη" κοινωνία μας και φυσικά την Κ.Δ. Ήταν τουλάχιστον γελοίο καθώς το επόμενο άρθρο του ηλίθιου αυτού περιοδικού εκθειάζε την πρόοδο της ελληνικής διαφήμισης!

Άλλοι πάλι καλλιτεχνίζοντες στην αγωνιώδη τους προσπάθεια να διακριθούν, φλυαρούν αούστολα επί του περιβόητου πια θεάματος, πάντα μέσα στα πλαίσια της τέχνης ή στην "καλύτερη" περίπτωση της αντι-τέχνης όπως ο Stewart Home (γνωστός Λονδρέζος αντικαλλιτέχνης). Το κοινό στοιχείο σ' όλους αυτούς τους νεόκοπους "ειδικούς επί της Κ.Δ." είναι η συστηματική και αναίσχυντη παραποίηση της ριζοσπαστικής θεωρίας της Κ.Δ. και η χρησιμοποίησή της για εμπορικούς και καλλιτεχνικούς σκοπούς, κάτι που παλαιότερα-πριν τη διάλυση της Κ.Δ. το 1972-λάμβανε χώρα τουλάχιστον μέσα στους κόλπους της και φυσικά αντιμετωπίζονταν με την ανάλογη αυστηρότητα.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια της επαναφομοίωσης της θεωρίας της Κ.Δ. θα πρέπει να εκληφθεί η προσφατη έκθεση "για την Κ.Δ." στο Παρίσι, στη Βοστώνη και στο ICA του Λονδίνου. Στο τελευταίο ανάμεσα στους διοργανωτές συναντάμε τον T. Wilson, ιδιοκτήτη της Factory Records και τους διανοούμενους αριστερούς Marc Francis και Peter Wollen που λόγω άγνοιας ούτε καν "ειδικοί" επί της Κ.Δ. δε θα μπορούσαν να θεωρηθούν(5).

Στην έκθεση του ICA στο Λονδίνο υπήρχαν πίνακες του Asger Jorn με τη μέθοδο της *détournement* (μεταστροφή ή εκτροπή/οικειοποίηση), πίνακες-ρολλά καθώς και το "Σπήλαιο της Αντιύλης" του Pinot-Gallizio, ψυχογενωγραφικοί πίνακες των Debord και R. Rumney, διαγράμματα και μακέττες του Constant, βιβλία, προσούρες, πόστερς και κόμικς της Κ.Δ. Το "μετασιτουα-σιονιστικό" τμήμα της έκθεσης περιλάμβανε έργα ατόμων επηρεασμένων απ' την Κ.Δ., όπως των καλλιτεχνών Bogen, Art and Language, Metz, Broodthaer, Jamie Reid-σχεδιαστή των Sex Pistols, φυλλάδια και περιοδικά διαφόρων εκδοτών, καθώς και μια πρώτη έκδοση του "Τέλους της Μουσικής". Όλα τα έντυπα εκθέματα όμως βρίσκονταν μέσα σε γυάλινα ράφια και επομένως δεν μπορούσαν να διαβαστούν από το κοινό.

Το γελοίο και ελιβερό της όλης υπόθεσης συμπλήρωναν διάφορα επαναστατικά συνθήματα της Κ.Δ. και του Μάη του 68 σε τοίχους του ICA που διαβάζονταν αμέριμνα απ' τους περιφερόμενους επισκέπτες καθώς και το αυτοτιτλοφορούμενο *hacienda* (6) μπαρ του ICA που αποτελούσε μάλλον τον τελικό στόχο του κοινού.

Αξίζει να σημειωθεί ότι με εξαίρεση τον Ralph Rumney του Αγγλικού τμήματος της Κ.Δ.-που είχε ήδη διαγραφεί απ' το 1958-οι ίδιοι οι καταστασιακοί αντιμετώπιζαν εντελώς περιφρονητικά την έκθεση του Παρισιού και του Λονδίνου με την πλήρη αποχή τους. Μάλιστα στο ICA υπήρχαν φανταστικές (!) προβολές των πειραματικών ταινιών του Debord και ο λόγος, που παρέμεινε κρυφός από τους διοργανωτές, ήταν η απόφαση του Debord ν' αρνηθεί την προβολή των ταινιών του μετά τη δολοφονία του Gerard Sebonici-επιχειρηματία χρηματοδότη του κιν/φικού χώρου και ιδιοκτήτη του ριζοσπαστικού εκδοτικού οίκου *Champ Libre*-στις 7 Μαρτίου του 1984 και έκτοτε, διαμαρτυρόμενος για τη δολοφονία και μια συνοφαντική εκστρατεία του Τύπου εναντίον του με υπόνοιες ανάμιξης του.

Είναι ενδιαφέρον επίσης να προσθέσουμε ότι κατά τη διάρκεια της 4ης συνδιάσκεψης της Κ.Δ. στο Λονδίνο το 1960, οι καταστασιακοί πήγαν στο ICA όπου η συνάντηση μετατράπηκε απ' αυτούς σε παρωδία μιας συνηθισμένης παρουσίασης στο ICA. Ο Μωρίς Βυκέρτ απ' την Κ.Δ. διάβασε μια επίσημη διακήρυξη της συνδιάσκεψης και κατηγορήσε το ICA για τη χρήση του όρου καταστασιασμός και απευθυνόμενος στο ακοατήριο τόνισε ότι δεν υπάρχει τέτοιος όρος και ότι αν το κατάλαβαν αυτό δεν έχασαν τη βραδιά τους. Στη συνέχεια προειδοποίησε το ICA ότι θα κριθεί κάποτε απ' την Κ.Δ. και ενώ ήδη κάποιο μέρος του κοινού αποχωρούσε, άφησαν άναυδο το υπόλοιπο φεύγοντας.

Από τις αντιδράσεις ομάδων ή ατόμων ενάντια στην έκθεση του ICA αναφέρουμε την ομάδα *Crunch* που έξω απ' το χώρο της έκθεσης σε μια προκήρυξη τοίχου εξαπέλυε κριτική ενάντια στο ICA και σε διάφορα άτομα της κυρίαρχης Λονδρέζικης κουλτούρας μοιράζοντας επίσης ένα

κείμενο με τίτλο "Οι ατυχίες της Κ.Δ. στο ναό της καταδίκης" όπου κρι-
τικάρονται οι διάφοροι επίδοξοι "ειδικοί" της Κ.Δ. Από τους ριζοσπάστες
επίσης "μετακαταστασιακούς" σημειώνουμε τον Combustion, κείμενο του οποί-
ου υπήρχε ως έκθεμα στο ICA χωρίς τη συγκατάθεσή του, την επιθυμία του
οποίου να πάει στο ICA και σπάζοντας το γυάλινο ράφι ν' αφαιρέσει το
κείμενό του συγκράτησε η μετέπειτα σκέψη για το άσκοπο της υπόθεσης
(και πιθανώς το χρηματικό πρόστιμο που θα του επιβάλλονταν).

Εν κατακλείδι, το φιάσκο της έκθεσης του ICA εντάσσεται μέσα σε μια
συνειδητή προσπάθεια επαναφομοίωσης και άρα εξουδετέρωσης της ριζοσπα-
στικότητας της θεωρίας της Κ.Δ. Είναι εξάλλου κλασσική τακτική του μο-
ντέρνου καπιταλισμού ν' αποπλίζει ενσωματώνοντας ό,τι ανατρεπτικό δε
μπορεί να πολεμήσει ανοικτά.

Στο ICA βλέπουμε τη δύναμη του αρνητικού που τέθηκε σε ενέργεια
απ' τη Κ.Δ. εναντίον του θεάματος να θαυμάζεται πειθήνια-και αδιάφορα
ίσως-από θεατές. Στο ICA η Κ.Δ. παρουσιάζεται σαν η τελευταία θεαματική
ιδεολογία της επανάστασης. Οι φιλοσοφισιονιστές του ICA και παντού
προβάλλοντας θεαματικά και άκριτα την ιστορία της Κ.Δ. μέχρι τη διάλυ-
σή της παρουσιάζονται ως εχθροί της επανάστασης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Asger Jorn (Άσκερ Γιόρν). Δανός ζωγράφος, υποστηρικτής του Dotremont (δη-
μιουργού της "Επαναστατικής Σουρρεαλιστικής Ομάδας") Το 1948 μαζί με
τους Dotremont, Constant, Noiret, Appel και Corneille δημιούργησαν την πρωτοπο-
ριακή ομάδα COBRA, με σκοπό την πολιτιστική ανασύνθεση και τη δημιουρ-
γία μιας καινούργιας πολεοδομίας. Η ομάδα διαλύθηκε το 1951. Το 1953 ο
Jorn δημιούργησε το Διεθνές Κίνημα για ένα Φαντασιακό Μπάουχάουζ. Ασχο-
λήθηκε κυρίως με την μετεστραμμένη ζωγραφική και δίνει το θεωρητικό
της υπόβαθρο με τη μελέτη του "Μετεστραμμένη Ζωγραφική" το 1959. Για
τον Jorn η μεταστροφή (ή εκτροπή/οικειοποίηση) είναι ένα παιχνίδι που
γεννήθηκε απ' την ικανότητα εξαφάνισης της αξίας, προσθέτοντας δε ότι
όλα τα στοιχεία του πολιτιστικού παρελθόντος πρέπει να ξαναχρησιμο-
ποιηθούν ή να εξαφανιστούν. Ο Jorn απεχώρησε απ' την Κ.Δ. το 1961 και
πέθανε το 1973. Ο Debord τον περιέγραφε ως τον "μονίμως οίρετικό ενός
κινήματος που δε δέχεται την ορθοδοξία"

2. Pino-Gallizio (Πίνωτ-Γκαλλίτσιο). Ιταλός φαρμακοποιός αρχικά ασχο-
λήθηκε ιδιαίτερα με την πειραματική ζωγραφική. Ανήκε στο Κίνημα για
ένα Φαντασιακό Μπάουχάουζ και υπήρξε ένας από τους ιδρυτές της Κ.Δ.
απ' την οποία διαγράφηκε το 1960. Πολύπλευρος πειραματιστής, κατά την
Κ.Δ. αποτελούσε έναν καλλιτέχνη που εκπροσωπούσε απόλυτα ένα έσοχατο
σημείο της δημιουργικής περιόδου της μοντέρνας τέχνης αλλά που μοι-

ράστηκε ανάμεσα στην αναζήτηση ενός ξεπεράσματος και κάποια προσκόλληση στην νοοτροπία αυτής της παλιάς περιόδου. Υπήρξε υπέρμαχος της βιομηχανικής ζωγραφικής και της κυριαρχίας πάνω στη μηχανή "προικίζοντάς την όμως με την άχρηστη, αντιοικονομική χειρονομία, για την οικοδόμηση της καινούργιας μεταοικονομικής και υπερποιητικής κοινωνίας". Πέθανε το 1964.

3. Constant (Κόνσταντ). Ολλανδός ζωγράφος αρχικά, απ' τα ιδρυτικά στελέχη της COBRA. Αυτός κυρίως ανέπτυξε την ιδέα της ενιαίας πολεοδομίας (αν και ο όρος αυτός είχε αρχικά επινοηθεί απ' τη Λεττριστική Διεθνή το 1956) ενώ ήταν στην COBRA αλλά και αργότερα στους κόλπους της Κ.Δ. Η ενιαία πολεοδομία αντιτίθετο στην ακινητοποίηση των πόλεων μέσα στο χρόνο και κήρυττε το διαρκή μετασχηματισμό τους, μια επιταχυνόμενη κίνηση εγκατάλειψης και ανοικοδόμησης της πόλης μέσα στο χρόνο και χώρο. Παραιτήθηκε από την Κ.Δ. τον Ιούνιο του 60 μετά από αλληπάλληλες κριτικές απ' την Κ.Δ. για την αποκλειστική του σχεδόν ενασχόληση με τα ζητήματα δομής ορισμένων συνόλων ενιαίας πολεοδομίας δίνοντας προτεραιότητα στις τεχνικές των αρχιτεκτονικών μορφών σε βάρος του περιεχομένου (παιγνίδι, ελεύθερη δημιουργία της καθημερινής ζωής) και της αναζήτησης μιας σφαιρικής κουλτούρας.

4. derive: Η θεωρία της περιπλάνησης αρχικά επινοήθηκε απ' τον Chtcheglov και καλλιεργήθηκε συστηματικά αργότερα απ' την Κ.Δ. Η περιπλάνηση παρουσιάζεται ως μια τεχνική βιαστικού περάσματος μέσα από ποικίλες ατμόσφαιρες μιας πόλης. Συνδέεται άρρηκτα με την αναγνώριση επιδράσεων ψυχογεωγραφικής φύσης και με μια παιγνιώδη-κατασκευαστική συμπεριφορά, πράγμα που τη διαχωρίζει ολοκληρωτικά απ' τις κλασσικές έννοιες ταξίδι ή περίπατος. Οι καταστασιακοί είχαν κάνει διάφορες ψυχογεωγραφικές μελέτες (του Παρισιού κυρίως) με κύριο άξονα τη μελέτη της συναισθηματικής επίδρασης μιας συνοικίας πάνω στον περιπλανώμενο.

5. Στο βιβλίο-κατάλογο της έκθεσης, που αποτελεί μια ανθολογία καταστασιακών και άλλων κειμένων, διαγραμμάτων και φωτογραφιών, ο Marcel Francis στην προσπάθειά του να δικαιολογήσει την έκθεση θεωρεί την Κ.Δ. Ιστορία, δηλ. γι' αυτόν κάτι το πεπερασμένο και άρα νεκρό που συνεπώς πρέπει να ντοκουμένταριστεί επίσημα. Η αξία που δίνουν οι διοργανωτές στα "ντοκουμέντα" διαφαίνεται και από το copyright που έχουν στα δύο εισαγωγικά τους κείμενα στον κατάλογο αυτό-το εξώφυλλο του οποίου φτιαγμένο από αμμόχαρτο, δωρεά μιας αγγλικής εταιρείας χημικών, παραπέμπει στο εξώφυλλο των "Απομνημονευμάτων" (1958) των Debord και Jorn που υπάρχει και στην έκθεση.

6. hacienda. Θυμίζουμε ότι η λέξη hacienda αναφέρεται στο κείμενο του Ιβάν Τσεργκλώφ ("Συνταγές για μια καινούργια πολεοδομία"). Το κείμενο αυτό γράφτηκε το 1953 απ' τον Chtcheglov σε ηλικία 19 χρόνων και αναφερόταν στην πολεοδομία και αρχιτεκτονική για τις μελλοντικές κατασκευές των πόλεων. Η hacienda, η πειραματική πόλη θα είναι έτσι κατασκευασμένη ώστε ο καθένας θα κατοικεί στον προσωπικό του "καθεδρικό ναό", η κυριότερη δραστηριότητα των κατοίκων θα είναι η διαρκής περιπλάνηση (derive) και οι συνοικίες θα δημιουργούν συναισθήματα, πάθη και επιθυμίες. Ο Chtcheglov συμμετείχε στις αναζητήσεις απ' τις οποίες προήλθε το καταστασιακό κίνημα και η ευφυία και ευαισθησία του φυλακίστηκαν το 1959 στο μοντέρνο είδος κατέρπων, σε μια ψυχιατρική κλινική για 5 χρόνια.

Γκαράνς

9/89

Το άρθρο αυτό παρουσιάστηκε αρχικά στο τεύχος 20 της "Ανοιχτής Πόλης" • δημοσιεύεται εδώ μετά από ορισμένες διορθώσεις και προσθήκες στοιχείων που συνηγορούν ακόμα περισσότερο στο κεντρικό συμπέρασμα του άρθρου μου: 18 χρόνια μετά τη διάλυσή της η Κ.Δ. εξακολουθεί να παραμένει αστείρευτη πηγή άντλησης έτοιμης επαναστατικότητας και φευτορίζοσπαστικής πρακτικοθεωρητικής δραστηριότητας από διανοούμενους, καλλιτέχνες, δημοσιογράφους οι οποίοι προς εξασφάλιση

καριέρας και κύρους, εφαρμόζοντας τους νόμους της αγοράς, διελέγουν ό,τι πουλάει περισσότερο.

Το θέμα της χρήσης τοιούτων της Κ.Δ. και του επαναστατικού της γοήτρου από επώνυμους οπαδούς της σήμερα, είναι κάτι που αποδεικνύει την αλήθεια της αυτοκριτικής της λίγο πριν τη διάλυσή της το 1972. Οι παραλείψεις, λάθη και ανεπάρκειές της δε θα διχθούν στο συγκεκριμένο κείμενο καθώς το κεντρικό θέμα είναι άλλο. Είναι αξιοσημείωτο όμως το γεγονός ότι η πρώτη κριτική της Κ.Δ. έγινε από την ίδια.

ΤΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΟΛΟ
ΧΑΙ ΤΟΥΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ ΤΟΥ

Αναμφίβολα σε μια έξαρση επαναστατικότητας η Beck's, εταιρεία κατασκευής και ομώνυμη μάρκα μπύρας, ανέλαβε τη χρηματοδότηση της έκθεσης στο ΙΣΑ. Δε θάπρεπε να μας ξαφνιάσει λοιπόν αν προσεχώς η εν λόγω εταιρεία χρησιμοποιήσει μια διαφήμιση σαν και αυτήν:

Σε κάθε στιγμή λοιπόν οι ομάδες και τα άτομα βρίσκονται μπροστά σε ανεπιθύμητα αποτελέσματα.

ΓΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΞΕΝΕΡΩΜΑ ΤΟΥ ΘΕΛΑΜΑΤΟΣ
ΠΡΟΤΙΜΗΣΤΕ BECK'S (INTERNATIONAL)

ΟΙ ΣΙΤΟΥΑΣΙΟΝΙΣΤΕΣ ΜΕΘΑΡΑΝ Μ' ΑΥΤΗΝ!

ПРОГРАММА РАБОТЫ (ПРОГРАММА)
НА ПЕРВУЮ ЧЕТВЕРТЬ 1954 ГОДА

Вопросы, связанные с работой, являются одними из самых важных в жизни каждого человека. В настоящее время, когда мы живем в эпоху быстрого развития науки и техники, необходимо уделять особое внимание образованию и подготовке молодежи. Это позволит им успешно справиться с задачами, стоящими перед нашей страной.

Вопросы, связанные с работой, являются одними из самых важных в жизни каждого человека. В настоящее время, когда мы живем в эпоху быстрого развития науки и техники, необходимо уделять особое внимание образованию и подготовке молодежи. Это позволит им успешно справиться с задачами, стоящими перед нашей страной.

ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΣΕΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΡΟΛΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ ΤΟΥ

I

Η ψυχή της επανάστασης είναι η αγάπη για την πατρίδα και η μεγαλοψυχία αφοσίωση που υποτάσσει όλα τα ιδιωτικά ευμύφροντα στο γενικό ευμύφρον.

Ροβεσπιέρος

Το Έθνος, με την έννοια που προσδίδουμε σ' αυτή τη λέξη σήμερα είναι δημιούργημα του σύγχρονου Κράτους που αναδύθηκε το 19ο αι. στην Ευρώπη σαν διάδοχος της περιόδου της Απολυταρχίας και σαν ιδιαίτερο αποτέλεσμα των αποκαλούμενων "αστικών" επαναστάσεων.

Το βασικό γνώρισμα αυτών των επαναστάσεων (αναφέρομαι βέβαια στο 1789 και στο 1848) δεν ήταν τόσο η δυναμική εμφάνιση μίας τάξης, της αστικής, που στη φαντασία των "μαρξιστών" έπαιξε το κύριο ρόλο στην "αφύπνιση" ή τη δημιουργία της "εθνικής συνείδησης", όσο η μεγάλη κλίμακα ιστορική δραστηριοποίηση των λαϊκών μαζών ενάντια στο δεσποτισμό του Παλιού Καθεστώτος. Η ιστορική αυτή δραστηριοποίηση που δημιούργησε νέες μορφές κοινωνικής ζωής, εκφράστηκε σε τελική ανάλυση μέσω του νέου μαζικού στρατού, αποτελούμενου από "πολίτες", και του πολέμου που αυτός διεξήγαγε ενάντια στους "εξωτερικούς εχθρούς" της πατρίδας και των κοινωνικών κατακτήσεων. Ξεκινώντας από τη Γαλλία, η νέα εξουσία των πολιτικών ανδρών-ειδικών της διακυβέρνησης και των διανοούμενων που εμφανίστηκαν σαν θεματοφύλακες των κοινωνικών κατακτήσεων και υπέρμαχοι της "λαϊκής κυριαρχίας" και του "γενικού συμφέροντος", συνδυασμένη με την εξουσία των πολέμαρχων-ηγετών του μαζικού στρατού, καταστάλαξε στη μορφή του σύγχρονου γραφειοκρατικού Κράτους.

Το "Έθνος", του οποίου παρουσιάστηκε σα φύλακας-εκπρόσωπος, δεν ήταν παρά ένα "παγωμένο κομμάτι της ιστορίας", το τεχνητό "μη περατωμένο αποτέλεσμα μιας διαρκούς διαδικασίας" αλληλεπίδρασης και μετασχηματισμού των λαών που συμπίεστηκαν στην επικράτειά του, για να χρησιμοποιήσω τις πετυχημένες εκφράσεις του Όττο Μπάουερ.

Το Έθνος, ιδεολογικό αποτέλεσμα του αγώνα για πολιτική εξουσία αλλά και κοινωνική απελευθέρωση, θα περιλάμβανε από δω και μπρος ένα ολόκληρο πλέγμα από διαφορετικούς λαούς που, με λιγότερο ή περισσότερο βίαια μέσα, μεταμορφώθηκαν σε υπηκόους του Κράτους, στα νέα ιστορικά υποκείμενα μιας εντελώς νέας κοινωνικής και ψυχολογικής συγκρότησης, που με την επιβολή και τη δύναμη μιας ψευδούς αφάιρεσης, της εθνικότητας, θα πεθάνουν και θ' αναστηθούν δεκάδες φορές στον αγώνα για "εθνική ανεξαρτησία".

Η γραφειοκρατική -διευθυντική τάξη που δημιούργησε το Εθνικό Κράτος είναι η κυρίαρχη τάξη στην Ευρώπη εδώ και δύο αιώνες. Χρησιμοποίησε πολιτικά το Χριστιανισμό για να τονώσει το "πατριωτικό φρόνημα": εκμεταλεύτηκε στο έπακρο τη πνευματική αδυναμία των λαών ν' αποτινάξουν ιεραρχικές παραδόσεις αιώνων, κατασκευάζοντας νέους πατριάρχες-λαϊκούς ηγέτες· ισοπέδωσε με τη βία τη κοινοτική οργάνωση και τις πολιτιστικές παραδόσεις των ευρωπαϊκών λαών· κατάφερε παντού να σβήσει όλες τις τοπικές γλώσσες και να επιβάλλει μια επίσημη, ξέλινη γλώσσα· στήριξε την επεκτατική πολιτική της στη βιομηχανοποίηση και την εμπορευματοποίηση των κοινωνικών δραστηριοτήτων (trade follows the flag, έλεγαν οι Άγγλοι)· και είναι σήμερα στα πλαίσια της ΕΟΚ που τα εθνικά τμήματά της συνειδητοποιούν την ομοιογενειά τους και τη δυνατότητα της ενοποιημένης ολοκληρωτικής κυριαρχίας τους.

Κυττάξτε την ιστορία της Γαλλικής Επανάστασης, τη μάχη του Βαλμύ, το πραξικόπημα του Ναπολέοντα Βοναπάρτη, τους ντουφεκισμένους της Κορμπούνας και τους χιλιάδες ακρωτηριασμένους του Βερντέν και κατανοήστε τη σημασία των λόγων του κ. Πομπιντού που έλεγε το 1972 ότι "η ιστορία μας δείχνει ότι ο λαός μας δε μπόρεσε να συστήσει μέσα στη διαδρομή των αιώνων ένα έθνος παρά με τις ενέργειες του Κράτους".

Έλληνες. Γιατί εραζώσθηκατε; Τι ζητάτε, να φονεύετε τους άρχοντας θέλετε πάλιν; Δεν ήξεύρομε εμείς οσα ζεύρουν τούτοι ψέμματα· έρχεται ώρα που χρειάζονται και τα ψέμματα. Έπειτα εμείς λέμε οτι πήσαμε τ'άρματα να ελευθερώωμε τη πατρίδα και δίνωμε και μεϊς έθνος βαν και πρώτα και βαν τ'άλλα της Ευρώπης. Τι θα πει η Ευρώπη, αν ακούβει οτι εκοτώνόμαβτε αναμεταξύ μας και οτι έκκοτώσαμε μάλιστα εκείνους, οπου είχαμεν έως τώρα ως καλύτερους και φρονιμωτέρους και αξιοτέρους μας;

Κολοκοτρώνης

Η επανάσταση του 1821 ήταν κοινωνική επανάσταση, όπως και η Γαλλική, με τη διαφορά ότι διεξήχθη με εντελώς άλλους κοινωνικούς όρους, αυτούς της εξεγερμένης, ενάντια στον Οθωμανικό δεσποτισμό και τη κυριαρχία του Πατριαρχείου και των κοτζαμπάσηδων, αγροτιάς. Είχε όμως το ίδιο αποτέλεσμα μ' εκείνην: τη δημιουργία "ισχυρού" Εθνικού Κράτους.

Με βάση αυτή τη κοινωνική και πολιτική συνέπεια του αγώνα, και μόνον αυτή, μπορεί να θεωρηθεί το '21 "εθνοαπελευθερωτικό" κίνημα. Γιατί σ' ολόκληρη τη Βαλκανική χερσόνησο είναι εξαιρετικά αμφίβολο αν στις αρχές του 19ου αι., οι αγροτικοί πληθυσμοί διέθεταν κάποια μορφή "εθνικής συνείδησης". Κύρια πλαίσια αναφοράς των αγροτικών μαζών ήταν η οικογένεια, η κοινότητα του χωριού και η Εκκλησία.

Οι "Ρωμιοί" -όπως αποκαλούσαν εαυτούς οι κάτοικοι του "Ρουμ Μιλλέτ" που μιλούσαν τα ρωμέϊκα(ελληνικά)- ήταν ένας απο τους πολλούς λαούς (βλ. Αρβανίτες, Σλάβους, Τούρκους, Βλάχους, Βούλγαρους, Εβραίους) που κατοικούσαν τη γεωγραφική περιοχή που σήμερα ονομάζεται "Ελληνικό Κράτος". Το όνομα "Έλληνας", όπως αναφέρουν ο Κρούμπαχερ, ο Χατζηδάκης, ο Κορδάτος, είχε ξεχαστεί δλωσδιόλου στο μεσαίωνα και δεν χρησιμοποιόταν καθόλου στη νότια Βαλκανική, ενώ στους πρώτους μ.Χ. αιώνες σήμαινε **αλλοθρησκός και ειδωλολάτρης**. Η ελληνική γλώσσα -και ακολούθως οι ρωμέϊκές της παραλλαγές- διασώθηκε επειδή ο Χριστιανισμός τη χρησιμοποίησε στην Ανατολή σαν επίσημη γλώσσα της προπαγάνδας του. Μάλιστα το Πατριαρχείο και οι Φαναριώτες άρχισαν απο το 17ο αι. να επιβάλλουν με τη βία την ελληνική γλώσσα σ' όλη τη Βαλκανική. Στο δεύτερο μισό του 18ου αι. τα ελληνικά ήταν η γλώσσα του εμπορίου, της εκκλησίας και της εκπαίδευσης και το πολιτιστικό αυτό μονοπώλιο άρχισε ν' αμφισβητείται έντονα απο τους σλάβους, αλβανούς, βούλγαρους και βλάχους

μόνο προς τα τέλη του Ι9ου αι. Έπειτα, ο όρος "Ρωμιός" είχε ποικίλες έννοιες. "Σήμαινε κατ' αρχήν "Χριστιανός Ορθόδοξος" και "ραγιάς", αλλά λόγω της κυριαρχικής θέσης των ελλήνων[ελληνόφωνων] στο εμπόριο, μπορούσε να σημαίνει και απλώς "έμπορος", "μπανάλης" ή "τοκογλύφος". Για τον ίδιο λόγο..., η χρήση του από τους μη ελληνόφωνους δεν υποδήλωνε κατ' αρχήν εθνική ταυτότητα, αλλά επιδίωξη κοινωνικής ανόδου".* Έτσι εξηγείται η ειρηνική, ως ένα βαθμό, ενσωμάτωση των Αρβανιτών στον ελληνόφωνο πληθυσμό ή η φράση του, βλάχικης καταγωγής, Ρήγα Φεραίου ότι είναι "φύσει φιλέλληνα". (Ας σημειώσουμε εδώ ότι ο Ρήγας, που η Κρατική ιστοριογραφία τον βάζει στο τσουβάλι με τους "εθνομάρτυρες", δεν ξεχώριζε λαούς ή εθνότητες, χριστιανούς ή μουσουλμάνους. Μιλούσε για μία παμβαλκανική εξέγερση, για τη συνεργασία όλων των καταπιεζόμενων από τον Οθωμανικό δεσποτισμό λαών της Βαλκανικής(συμπεριλαμβανομένου του τούρκικου λαού), για μια βαλκανική πολιτική ομοσπονδία. Γι' αυτό δεν έχει καμιά σχέση με τους Φαναριώτες που, παρέα με τους άρχοντες, επικράτησαν τα χρόνια της επανάστασης, και επιδίωκαν από πάλι, τη δημιουργία ενός "ελληνορθόδοξου" κρατίδιου με τη προστασία ξένων Κρατικών δυνάμεων).

Μέσα σ' όλον αυτό τον αχταρμά λαών που ήταν η Βαλκανική, δεν ήταν επόμενο η Α' Εθνοσυνέλευση των 20 κοτζαμπάσηδων, 13 καραβοκυράων, 12 διανοούμενων, 4 στρατιωτικών ηγετών, 3 αρχιεπαφών και 3 μεγαλεμπόρων να ορίσει ότι "Ελληνες είσι όσοι αυτόχθονες κάτοικοι της Έπικρατείας της Ελλάδος πιστεύουσιν εις Χριστόν";* Έστω και μ' αυτόν τον ηλίθιο και άτσαλο τρόπο έπρεπε να δικαιολογήσουν, με το ζόρι, τη δημιουργία του "Εθνικού" Κράτους τους. Όσον αφορά την ανάπτυξη "εθνικής συνείδησης" στο λαό, αυτήν την είχαν αναλάβει μερικοί πολέμαρχοι, κλεφτοκαπεταναίοι στα Κολοκοτρώνη που εμπόδιζε, χρησιμοποιώντας το κύρος του παλληκαριού, τους φτωχούς αγρότες και τους κλέφτες να λυντσάρουν τους προύχοντες στη Ζαράβοβα και στα Βέρβена. "Είμαστε όλοι Έλληνες", έλεγε ο Γέρος του Μωριά, αλλά η ελεεινή, δυστυχημένη, στα όρια της επιβίωσης ύπαρξη των αγροτικών πληθυσμών μετά την "εθνική απελευθέρωσή" τους και την επικράτηση της Συνταγματικής Ηγεμονίας, απλώς επιβεβαίωσε ότι μερικοί, έστω κι' αν είναι Βαυαροί, είναι πιο "Έλληνες" από τους άλλους.

* Ελευθερίας Παναγοπούλου, "Μειονότητες: η άλλη Ελλάδα", Σχολιαστής τεύχος 76.

** Συνταγμα της Επιδαύρου, Ι-Ι-1822.

Γιατί δεν τον βτέλνεις στη Θεσσαλονίκη και
απο κει να τον βτείλουν στην Ελλάδα, ε'να
απο τα ορφανοτροφεία η τα διδασκαλεία
πού ανοιζαν για να εξελληνίσουν τα βουλγαρο-
παιδα που τους βτέλνουμε κάθε λιθο;

Πηνελόπης Δέλτα,
"Τα μυετικά του Βάλτου"

Στη περίοδο από το τέλος των Βαλκανικών πολέμων (1913) ως τη Μικρασιατική καταστροφή και τη Συνθήκη της Λωζάννης (1924), το "εθνικό ζήτημα", το ζήτημα της ολοκλήρωσης του Εθνικού Κράτους, δηλ. η οριοθέτηση της επικράτειας της Κρατικής τάξης, που σχηματίστηκε έναν αιώνα πριν από τους πολιτικούς και στρατιωτικούς ηγέτες, τους Βαυαρούς και τους κοτσαμπάσηδες, μπαίνει στη τελική του φάση. Το 1913 προσαρτάται στο Ελληνικό Κράτος η Νότια Ήπειρος και η μακεδονία και το 1919 η Δυτική Θράκη - αυτό ήταν το ελληνικό μερίδιο από την καταρρέουσα Οθωμανική Αυτοκρατορία που το τέλος της επισημείωσε από την κοινή δράση των ελληνικών, βουλγαρικών και σέρβικων στρατευμάτων.

Τις εδαφικές κατακτήσεις ακολούθησε η καταστροφή των κοινοτήτων των σερβομακεδόνων, των τσάμηδων, των βλάχων και των τουρκικών κατοίκων των περιοχών αυτών, καθώς και το άγριο κυνηγητό της πολυπληθούς εβραϊκής κοινότητας της Σαλονίκης. (Ας σημειώσουμε εδώ ότι οι Έλληνες κατοικούσαν "μόνο στη Νότια Μακεδονία, στη Χαλκιδική, στη Θάσο, στα παράλια καθώς και στις πόλεις, όπου κατοικούσαν επίσης Τούρκοι, Εβραίοι, Αρμένιοι και Τσιγγάνοι. Σε ορισμένες πόλεις το ελληνικό στοιχείο ήταν στη μειοψηφία. Στη Θεσσαλονίκη π.χ. το 80% των κατοίκων ήταν Εβραίοι. Οι "Έλληνες" του Μοναστηρίου ήταν Βλάχοι που εγκαταστάθηκαν εκεί μετά την καταστροφή της Μοσχούπολης.... Στα Γιαννιτσά έμεναν Σλάβοι και Τούρκοι, ενώ οι μόνοι Έλληνες [μόλις το 1877] ήταν ο επίσκοπος και ο δάσκαλος"*)

Το Ελληνικό Κράτος στη προσπάθειά του ν' αποδείξει την "ελληνικότητα" της επικράτειάς του χρησιμοποίησε κάθε μέσο βίας ενάντια σ' αυτούς τους βδρειούς αλλόφωνους πληθυσμούς:

Οι Εβραίοι της Σαλονίκης άρχισαν να εξοντώνονται συστηματικά μετά το 1912 από τους τσολιάδες, τους χωροφύλακες και τις πρώτες φασιστικές οργανώσεις. Όσοι δεν εγκατέλειψαν έντρομοι τη πόλη αποτελειώθηκαν από τους ναζήδες στη Κατοχή.

Οι Βλάχοι κυνηγήθηκαν από τους Μακεδονομάχους συμμορίτες

* Ελ. Παναγοπούλου, *ετό ίδιο*.

παρ'ότι δεν είχαν ποτέ εχθρικές διαθέσεις απέναντι στους ελληνοφώνους και ζούσαν αρμονικά μαζί τους. Τους απαγορεύτηκε να μαθαίνουν τη γλώσσα τους σε σχολεία και η αγροτική μεταρρύθμιση του 1917 κατέστρεψε πλήρως τους κτηνοτροφικούς συνεταιρισμούς τους(τσελιγκάτα). Πολλά "ελληνικά" δημοτικά τραγούδια είναι ιδιοποιημένα βλάχικα ή τσάμικα(αρβανίτικα)τραγούδια.

Οι Αρβανίτες της Αττικής,Βοιωτίας,Πελοποννήσου,Εύβοιας και των νησιών του Σαρωνικού (η Αθήνα το 1830 ήταν μια μικρή ελληνική κωμόπολη 10.000 κατοίκων σε αλβανική περιφέρεια) μπορεί να ενσωματώθηκαν αρκετά εύκολα αποκτώντας πρόσβαση στα καταπιεστικά όργανα του Κράτους αλλά ακόμη και το 1900 υπήρχε νόμος που απαγόρευε στους κατοίκους των Μεσογείων να φοράνε τις "εθνικές" φορεσιές τους και να χορεύουν τους χορούς τους.Η φουστανέλλα ήταν η "εθνική" φορεσιά των Αλβανών!

Οι σλαβομακεδόνες, που τρόπος κοινωνικής τους οργάνωσης ήταν η "ζάντρουγκα"("πατριά"),διαλύθηκαν κοινωνικά, όπως υπολόγιζε το Ελληνικό Κράτος,μετάτην αγροτική μεταρρύθμιση του 1917. Οσοι δεν διώχθηκαν με τη βία προς τη Γιουγκοσλαβία ή Βουλγαρία αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν προς το Καναδά και την Αυστραλία. Αυτοί που απέμειναν στην Ελλάδα μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο εξοντώθηκαν με λύσσα απο τον Εθνικό Στρατό.

Οι τούρκοι της Δ.Θράκης εξαιρέθηκαν απο την ανταλλαγή πληθυσμών που προέβλεπε η Συνθήκη της Λωζάννης. Μεγάλο μέρος των κτημάτων τους το άρπαξε,με διάφορους τρόπους,το Ελληνικό Κράτος,απαγορεύοντας τους ταυτόχρονα την απόκτηση νέων τίτλων ιδιοκτησίας. Αποτελούν σήμερα τους φτωχότερους ανθρώπους στην Ελληνική επικράτεια,στερούνται βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων,ενώ απο το 1955 το Κράτος τους απαγορεύει να αυτοχαρακτηρίζονται "Τούρκοι". Απο το 1961 έχουν"εξαφανιστεί" απο τις Εθνικές Απογραφές!*

Για τη Κρατική τάξη η πιθανότητα αυτόνομης ανάπτυξηςτων τοπικών κοινοτήτων μέσα σ'ένα πλαίσιο δι-εθνικών πολιτιστικών αλληλεπιδράσεων, που επι αιώνες βρισκόταν σε εξέλιξη ανάμεσα στους λαούς των Βαλκανίων, αποτελούσε εκ των πραγμάτων άρνηση της εξουσίας της και έπρεπε πάση θυσία να καταστραφεί. Ο εποικισμός των βόρειων περιοχών του Ελληνικού Κράτους απο 1.000.000 ξεριζωμένους έλληνες μικρασιάτες πρόσφυγες το 1922,βοήθησε όσο τίποτ'άλλο τη διάδοση της νεοελληνικής εθνικής ιδεολογίας. Εγκαθιδρύθηκαν ελληνικά σχολεία όπου οι διδασκόμενες ψευτοθεωρίες αλα Παπαρηγόπουλος,περί "παραγνωρισμένης ενότητας και συνέχειας του Ελληνικού πολιτισμού διαμέσου των αιώνων",σκοπό είχαν ν'αποκρύψουν

* Μέσα στα πρόσφατα σχέδια του Κράτους εναντίον τους είναι η αλλοίωση της πληθυσμιακής σύνθεσης(άρα και των εκλογικών αποτελεσμάτων)της Ροδόπης, "δία της εγκαταστάσεως Ποντίων προσφύγων"σε κλεμμένη δική τους γη.

την οδύνη της καταστροφής της ζάντρουγκα, του τσελιγκάτου, των εβραϊκών γειτονιών ακόμη και των ελληνικών κεφαλοχωριών. Γιατί, ας το υπογραμμίσουμε, το Εθνικό Κράτος φτιάχτηκε πάνω στα ερείπια του πολιτισμού και της κοινοτικής οργάνωσης ΟΛΩΝ των λαών που κατάφερε να εγλωβίσει στην επικράτειά του. Ενέργειες όπως η εκβολή όλων των ονομάτων σλαβικής, αλβανικής και τουρκικής προέλευσης απ' τα χωριά της Ρούμελης το 19ο και 20ο αι., η ο κατακερματισμός της γης μετά το 1917 και ο εκχρηματισμός της γεωργικής παραγωγής (η ενσωματώσή της δηλαδή στο άρτι αναδυόμενο καπιταλιστικό σύστημα), η η βίαιη στρατιωτική διάλυση της ελληνικής αυτόνομης Ικαριακής πολιτείας το 1913, δεν είναι παρά διαφορετικές όψεις μιας μακρόχρονης ιστορικής διαδικασίας υπαγωγής της υπαίθρου στην εξουσία της εν Αθήναις εγκατεστημένης Κρατικής τάξης.* Η ίδια πρέπει επίσης να θεωρηθεί ως διαδικασία οργάνωσης της φαινομενικότητας στη σύγχρονη Ελλάδα και η "ελληνοχριστιανική" ιδεολογία, αυτό το έκτρωμα της Ιστορίας, η πρώτη θεαματική εκδοχή της.

Μέσα σ' αυτές τις ιστορικές συνθήκες η σημασία της αποτυχίας της επεκτατικής πολιτικής του Ελληνικού Κράτους στη Μικρασία, πολιτική που ευνοήθηκε από τη νίκη της Αντάντ κατά το Α' Παγκόσμιο Πόλεμο (και που πολλοί ιστορικοί παρουσιάζουν σαν "αναγκασία" λόγω του άγριου διωγμού που υφίσταντο οι ελληνόφωνοι της περιοχής από τους Τούρκους) μειώθηκε αισθητά από την επιτυχία μαντρώματος ενός μωσαϊκού λαών και κοινοτήτων στα όρια αυτού, που από τότε ως σήμερα, οι κυβερνήτες μας ονομάζουν-όχι αδικαιολόγητα- "πατρίδα" τους.

* Όπως παρατηρεί και ο Εμμάνουελ Βαλλερστάιν, "τα Κράτη έχουν συμφέρον να υπάρχει διοικητική ομοιομορφία που αυξάνει την αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους. Ο εθνικισμός είναι η έκφραση, ο κινητήρας και η συνέπεια μιας τέτοιας ανάγκης για ομοιομορφία στο εσωτερικό του Κράτους!" ("Η δημιουργία των λαών: ρατσισμός, εθνικισμός, εθνότητα", Πολίτης, τεύχος 103). Ταυτόχρονα, μέσα στα πλάτσια της εμπορευματικής διαδικασίας που κυριαρχείται σε μεγάλο βαθμό απ' το Κράτος, αυτό προσπαθεί να διατηρήσει και ν' αναπαράγει ορισμένες "εθνικές ομάδες" που προορίζονται για τις "κατώτερες" εργασίες και χρησιμοποιούνται συνήθως σ' αντιπαράθεση με τη πλειοψηφούσα "εθνική ομάδα" που υποτίθεται ότι τυγχάνει καλύτερης μεταχείρισης. Στην Ελλάδα αυτό συνέβη και συμβαίνει με τους Πακισταγούς, τους Πολωνούς, κ.α.

Το δεύτερο ερώτημα ακριβώς μετά τη παρεμπόδιση του τουρκικού επεκτατισμού είναι το ακόλουθο: πώς θα πεισθεί ο ίδιος ελληνικός λαός για το πραγματικό και μακροπρόθεσμο κίνδυνο, προτού το πληρώσει ακριβά!

Γ. Καραμπελιάς

"Κράτος και κοινωνία 6τη μεταπολίτευση"

[Η] Κρατική τάξη είχε πάντα στην υπηρεσία της διανοούμενους όλων των ιδεολογικών χρωμάτων, Κρατικούς υπαλλήλους, που πρόσφεραν "υπεύθυνα" ψευδή επιχειρήματα για τη δικαίωση της ύπαρξης του Εθνικού Κράτους. Απο τον Δ.Βυζάντιο και τον Ίωνα Δραγούμη ως τον Χ.Γιανναρά, τους εκδότες του "Δαυλού" και τον Γ.Καραμπελιά, τίποτα στην ουσία δεν αλλάζει εκτός από λεπτομέρειες.

Ο Ίων Δραγούμης μίλησε για λογαριασμό όλων των ανωτέρω διανοομένων και πολύ περισσότερων ακόμη, όταν έγραφε για τα ΙΔΑΝΙΚΑ:

"Το ιδανικό είναι κάτι πλατωνικό, ίσως είναι η ιδέα του Πλάτωνα. Οι δυνατότεροι άνθρωποι μπορούν και κάνουν τις ορμές και τις ανάγκες τους ιδανικά, οι δυνατότεροι είτε στη θέληση είτε στο νου είτε και στα δυό μαζί. Ζουν χαμένοι και κυβερνιούνται από τους δυνατούς οι βιοπαλαιστές, υπάλληλοι, εργάτες, ο λαός, οι σκλάβοι όλοι. Το "εθνικό ιδανικό" δε πάει να πη πώς το έχουν όλα τα άτομα του Έθνους, μα κάποιοι λίγοι, που αντιπροσωπεύουν και τους άλλους, ορίζοντάς τους. Και η έννοια "σοσιαλιστικό ιδανικό" δε προϋποθέτει πως το έχουν όλα τα άτομα μιάς τάξης κοινωνικής, μα κάποιοι λίγοι που γίνθηκαν σα νεύρα των άλλων. Αυτοί οι λίγοι, όποιο ιδανικό και να έπλασαν, βαστούν μέσα τους συνειδητό εκείνο που ο λαός [υποτίθεται] το έχει ασύνειδο ή υποσύνειδο, τη φιλοπατρία [αποκλειστικότητα των ελλήνων], την παράδοση, τη συντηρητικότητα, τα περασμένα, τις οικονομικές ανάγκες, τις μελλούμενες αλλαγές, τις αρπακτικές ή τυρρανικές ορμές [αποκλειστικότητα των τούρκων] ή τη θανατερή τη κούραση [ή ο, τι δήποτε άλλο συμφέρει το διανοούμενο να πιστεύει]. Και όλοι αυτοί οι λιγοστοί έχουν, κοντά στα άλλα τους ιδανικά, και το ιδανικό να ορίζουν ανθρώπους. Αυτό μάλιστα είναι τόσο δυνατό, μέσα τους, ώστε τα άλλα ιδανικά, που μπορούν και πλάθουν, τα μεταχειρίζονται για μέσα και σαν όργανα για να ορίζουν τους ανθρώπους. Αν η πάλη ή ο πόλεμος, που φέρνουν τα ιδανικά που συναρπάζουν τις μάζες, είναι πάντα αιτία για πρόοδο της ανθρωπότητας, επειδή ακονίζει κάθε ανθρώπινη (!) ιδιότητα, και κάθε αξιοσύνη, δε το ξέρει ο Αλέξης [ο ήρωας του βιβλίου], ούτε παραδέχεται πως το ξέρει κανένας. Ξέρει μονάχα πως ο πόλεμος και το πάλοιμα αλλάζουν τους ανθρώπους

και μετατοπίζουν τη κοινωνική ισορροπία [προς όφελος του Κράτους, πολιτικής ένωσης της "φυλής"]. Είναι και βέβαιος πως ο ίδιος το ήθελε να δη συνταραγμένη τη κοιμισμένη λιμνοθάλασσα της Ρωμιοσύνης, μα συνταραγμένη σύσσωμη σε εθνικούς αγώνες".* Άντε και σε κοινωνικούς αγώνες, αρκεί όπως λένε σήμερα οι οικολόγοι, συντονισμένοι με τους δεξιούς τους "σοσιαλιστές" και τους μετανοημένους σταλινικούς, να πεισθούμε ότι "το κοινωνικό αήτημα ταυτίζεται με το εθνικό".

Η "εθνική συνείδηση" δεν ήταν τους δύο τελευταίους αιώνες τίποτε άλλο από συνείδηση υπηκόων, συνείδηση μάζας, φανακισμένη αντίληψη των πραγματικών κοινωνικών αντιθέσεων. Η σημερινή εθνική γραφειοκρατική-διευθυντική τάξη (της οποίας οι διανοούμενοι αποτελούν μόνο ένα τμήμα) εξακολουθεί να καλλιεργεί, μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος, του στρατού και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, αυτή τη μορφή ψευδούς συνείδησης, γιατί επιζητεί να κατακτήσει μια όσο το δυνατόν καλύτερη θέση στον ανανεωμένο αξονικό καταμερισμό εξουσιών, που προωθείται στα πλαίσια του αναγγελόμενου υπερεθνικού ευρωπαϊκού Κράτους. Ένα "ισότιμο" διεθνές εξουσιαστικό-εμπορευματικό σύστημα, έτσι όπως υπάρχει στα μυαλά ορισμένων καλοθελητών, δεν είναι παρά μύθος. Τα Έθνη-Κράτη και το ιεραρχικό διακρατικό σύστημα είναι εδώ, και θα εξακολουθούν να υπάρχουν για πολύ καιρό ακόμα. Ποτέ μια εξουσιαστική ιδεολογική πρακτική δεν εγκαταλείπει το προσκήνιο της ιστορίας προτού εκπληρώσει όλες τις δυνατότητες που περικλείει μέσα της και αν οι κοινωνικοί όροι της ποιοτικής μεταβολής της δεν έχουν σχηματιστεί επαρκώς. Όταν όμως έρθει η ιστορική στιγμή αυτής της μεταβολής που οι ελληνόπληκτοι θ'αναγκαστούν να δουλεύουν, μέσ' στην Ελλάδα, στα εργοστάσια και τα γραφεία άγγλων, βούλγαρων ή τούρκων αφεντικών, θά'θελα νά'μουν από μια μεριά να δω τις φάτσες τους! Ναι, Μαρξ, ο καπιταλισμός είναι μερικές φορές "προοδευτικός"! Τα εθνικιστικά βλακώματα θ'αναγκαστούν να παραμερίσουν το σωβινισμό τους για να μη χάσουν την ευκαιρία ν'αποκτήσουν σε φτηνή τιμή το τελευταίο μοντελάκι της Citroen!

V

Είναι ευνόητο ότι οι παραπάνω σημειώσεις σε καμμιά περίπτωση δεν εξηγούν επαρκώς το σχηματισμό του Εθνικού Κράτους και της "εθνικής συνείδησης" στην Ελλάδα. Θά'θελα απλώς νά'χω την προσωπική ικανοποίηση ότι κίνησα το ενδιαφέρον ενός μικρού αριθμού αναγνωστών σ'ένα τόσο περίπλοκο και σημαντικό, πιστεύω, ζήτημα. Όποιος γράφει χρησιμοποιώντας τέτοιες σύνθετες έννοιες όπως "λαός" ή "γλώσσα" δεν επιτρέπεται να είναι απλουστευτικός. Μακάρι να βρεθούν σύντροφοι, πιο

* Ίωνος Δραγούμη, "Όσοι ζωντανό!", 1911. Τα σχόλια[] είναι φυσικά δικά μου.

υπομονετικοί και φιλεργατικοί από μένα, που θα τολμήσουν να ερευνήσουν σε βάθος τη Βαλκανική ιστορία των τελευταίων αιώνων και να εξάγουν τα σωστά συμπεράσματα. Λίγα ιστορικά εγχειρίδια θα βρουν βοηθό τους σ' αυτή την προσπάθεια. Η ιστορία έχει γραφτεί μέχρι τώρα, κυρίως, απ' τα τσιράκια του Κράτους.

Τελειώνοντας, δίνω ένα σύντομο βιβλιογραφικό οδηγό. Αποτελείται απ' ό,τι πιο ενδιαφέρον κατάφερα να βρω πάνω στα θέματα που άγγιξα στις προηγούμενες σελίδες. Τα κάτωθι βιβλία ή άρθρα σε καμμία περίπτωση δε πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι γραμμένα από "αυθεντίες". Η "αυθεντία" είναι ένας βολικός εξουσιαστικός μύθος.

Παρεναίρ

Α. Για το σχηματισμό των Εθνικών Κρατών στην Ευρώπη και γενικότερα τη νεώτερη ευρωπαϊκή ιστορία:

1. "Η μεγάλη Γαλλική επανάσταση" - Πιότρ Κροπότκιν.
2. "Αλληλοβοήθεια" - Πιότρ Κροπότκιν.
3. "Κρατισμός και Αναρχία" - Μιχαήλ Μπακούνιν.
4. "Εθνικισμός και Πολιτισμός" - Ρούντολφ Ρόκερ.
5. "Η γένεση του ολοκληρωτισμού" - Κώστα Παπαϊωάννου.
6. "Το Εθνικό Ζήτημα και η Σοσιαλδημοκρατία" - Όττο Μπάουερ.
7. "Φυλή, έθνος, τάξη: οι αμφίβολες ταυτότητες" - Μπαλιμπάρ/Βάλερσταϊν

Β. Για την ελληνική επανάσταση και ιστορία του 19ου αι.:

1. "Ρήγας Φεραίος και Βαλκανική Ομοσπονδία" - Γιάννη Κορδάτου.
2. "Η Κοινωνική σημασία της ελληνικής επανάστασης" - Γιάννη Κορδάτου
3. "Ο εσωτερικός αγώνας" - Τάκη Σταματόπουλου.
4. "Το πέρασμα από τη φεουδαρχία στο καπιταλισμό" - Π. Αγιάνογλου.
5. "Η Ελλάδα, η Τουρκία και το Ανατολικό Ζήτημα" - Μαρξ/Ενγκελς.

Ενδιαφέροντα, επίσης, ντοκουμέντα περιέχει το σχολικό εγχειρίδιο "Θέματα ιστορίας από τις πηγές".

Γ. Για τις Βαλκανικές αγροτικές κοινότητες:

1. "Αγροτικά" - Κώστα Καραβίδα.
2. "Οι Βαλκάνιοι από το 1453" - Λ. Σ. Σταυριανού.
3. "Η οικονομική δομή των βαλκανικών χωρών (15ος-19ος αι.)" - συλλογικό έργο.

Ενδιαφέρουσες, επίσης, μελέτες περιλαμβάνονται στο κατάλογο των εκδόσεων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών.

Δ. Για το "εθνικό ζήτημα" στα Βαλκάνια και τους λαϊκούς πολιτισμούς:

1. "Επί της δομής του νεοελληνικού Κράτους" - Γ. Κακλαμάνη.
2. "Εθνικισμός και κομμουνισμός στη Μακεδονία" - Ευάγγελου Κόφου.
3. "Η Κύπρος, το εθνικό και ο εθνικισμός" - ανώνυμου.
4. "Μειονότητες: η άλλη Ελλάδα" - Ελευθερίας Παναγοπούλου, Σχολιαστής 76
5. "Παράδοση ανταρσίας και λαϊκός πολιτισμός" - Στάθη Δαμιανάκου.

Μπορεί κανείς να συμβουλευτεί, επίσης, άρθρα σε παλιότερα τεύχη του "Σχολιαστή", των "Τετραδίων" και του "Δαυλού", έχοντας πάντα υπ' όφιν το ότι το ζήτημα των εθνικών, αλλά και θρησκευτικών, "μειονοτήτων" είναι θέμα ταμπού στην Ελλάδα και πολλά στοιχεία από τα αρχεία της αστυνομίας, του στρατού, της εκκλησίας και των υπουργείων είναι απρόσιτα.

ΑΡΑΒΗΣΣΟΣ

Τα "γνωστά" γεγονότα που διαδραματίστηκαν στο χωριό αυτό της Μακεδονίας σχετικά με την υδροδότηση της Θεσ/νίκης και των βαρειών βιομηχανιών της απ' τις πηγές του, αποτελούν μια περίπτωση, απ' τις δυστυχώς όχι συχνές στην Ελλάδα, κοινωνικής αντίστασης ανθρώπων που δεν προσδιορίζονται από κάποια ετικέτα ενάντια στον κρατικό αυταρχισμό. Η δυναμική και αυτόνομη κινητοποίηση των κατοίκων με τη βοήθεια της επιτροπής συμπάρτασης - που αποτελούνταν κυρίως από αναρχικούς, στην αρχή τουλάχιστον - απέδειξε ότι δεν χρειάζονταν την τοποθέτηση του θέματος τους στη Βουλή απ' την οικολόγο βουλευτή. Τα κοινωνικά προβλήματα - που συχνά έχουν οικολογικές συνισταμένες - αντιμετωπίζονται με άμεση συλλογική δράση και όχι με κοινοβουλευτικές "λύσεις". Όποιοι στα γεγονότα της Αραβήσσου βλέπουν μόνο την καταστροφή ενός υδροτοπου και όχι πρωτίστως μια βαθιά κοινωνική σύγκρουση ανάμεσα στις επιλογές του Κράτους και στη θέληση των ανθρώπων για ζωή, είναι καταδικασμένοι να παίζουν εσφαλτο ρόλο του συμβούλου της εξουσίας σε περιβαλλοντικά θέματα. (περισσότερες πληροφορίες για τα γεγονότα της Αραβήσσου στα τεύχη Μάρτη-Απρίλη 90 του "Ενάντια" και Ι6 της "Αναρχίας", όπου, όπως συμβαίνει συνήθως στα αναρχικά έντυπα, η κριτική των αυτόνομων κοινωνικών αγώνων θυσιάζεται πάντα προς όφελος των απλών πληροφοριών).

*

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ '90

Κι αν όλα αυτά φάνηκαν πολύ θεωρητικά, και κουραστικά, θα μπορούσαν ίσως να παραληφθούν, σαν ανάλυση και μόνο, σ' αυτό το πραγματικό περιστατικό του οποίου η περιγραφή ακολουθεί - και το οποίο συμπεκνώνει όλα τα προηγούμενα, κι ακόμα...

Μια ομάδα μαθητών, κορίτσια και αγόρια, ετοιμάζει ένα πανό για συμμετοχή στην πορεία της ΕΦΕΕ. Επάνω γράφει ήδη **κατάληψη**, από κάτω **ενάντια**.

Εκεί, σ' αυτό το «ενάντια» έχει κολλήσει αυτός που γράφει... και γυρίζει ερωτηματικά προς τους υπόλοιπους που παρακολουθούν:

- Πείτε ρε... Ενάντια, ενάντια σε τι;
- Ενάντια στο κράτος (πετάγεται κάποιος).
- Ε! όχι, όχι (διαφωνίες). Αυτά τα λένε οι μεγάλοι (!!!!)
- Ενάντια... χμ... ενάντια στην καταστολή! (άλλος).
- Έλα ρε! Όχι, όχι (πάλι διαφωνίες). Κι αυτά τα λένε οι μεγάλοι.
- Ενάντια στους SEX PISTOLS (πετάγεται τρίτος).

Γέλια, χαβαλές.

- Ρε σεις! Το βρήκα! Ενάντια στους γονείς μας, ρε!

- Ναι, ναι... (συμφωνία).

Το πανό αυτό γράφτηκε έτσι, κι έτσι συμμετείχε στην πορεία: **ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΜΑΣ**.

Λοιπόν, τι ήταν; Ήταν μια μικρή (ασήμαντη;) λεπτομέρεια στο χαμό εκείνων των ημερών ή ένα φλασάκι καθαρής συνείδησης μεταξύ κράτους και sex pistols, αλλά κυρίως μεταξύ του παρόντος και του μέλλοντός μας.

Υποστηρίζουμε το δεύτερο: η απάντησή τους ήταν Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ.

*

Έτσι τελειώνει μια πολύ ενδιαφέρουσα έκδοση για τα γεγονότα του Πολυτεχνείου, το περασμένο Γενάρη-Φλεβάρη. Λέγεται POST και περιλαμβάνει το χρονικό της κατάληψης, πλήθος προκηρύξεων και κριτικών παρατηρήσεων. Οι συγγραφείς των κειμένων, αν και χαρακτηρίζονται από θερμπαλισμό, έχουν καλή αξιολογία να πουν.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Μπροστά στα μάτια μας εκτυλίσσεται ένα βυθκλονιστικό θρίλλερ ιδιαίτερα βι-
μαίνοντων γεγονότων και παγκόσμιων ανακατατάξεων που ομολογουμένως βυθόλαβαν όλους εφ-
απής: μονολιθικά βταλινικά καθεστώτα κατακρημνίζονται καί βτή θέβη τους ξεπροβάλλουν εφ-
τε "φιλελεύθερες" κυβερνήσεις μέσω εκλογών, είτε πραξικοπηματικές επείρες πρώην ευνοουμένων.
Βρυκόλακες βάλλονται θανάδιμα από βρήνες ριχμένες απο πρώην "βυτρώφους".
ως βουβενίρ μιας άλλης εποχής, παρελθόντας, πωλούνται κομμάτια απο τεί-
χη, τα βαθιά ριχματα των οποίων επιτρέπουν τη φρενιασμένη είσοδο πολυβ-
νικών κ' αχραβτών οικοπέδων. ρι μετάνοιες και η αυτοκριτική έχουν πά-
ρει τη μορφή επιδημίας: πρώην καφιέδες αποκαλύπτονται βτα πρόβωπα
των "νέων", "δημοκρατών" πολιτικών. εθνικιστινές βυθκρούσεις, που ο ίδιος
ο βταλινισμός προκάλεβε και απώθηβε, ξεβήανε αποκαλύπτοντας κοινω-
νικές διαμάχες ανακατεμένες με ιδεολογίες που παραπεμπουν βέ άλ-
λες εποχές μακρινές. Κοντολογίς, κοντεύουμε να εδιδιούμε απ' τη βωρεία
των ανακατατάξεων που λαμβανουν χώρα καθημερινά. Η αδυαμία μας
να κατανοήδουμε τα γεγονότα β' όλη τους τη διάβταση λόγω έλλειψης
ουσιαστικής πληροφόρησης μας ανακαίξει, προς το παρόν, να περιοριστούμε
β' αυτό τό βχόλιο. [Συν τοις άλλοις μετανωημένοι βταλινικοί που τό παίζουν
βήμερα βοβιαλδημοκράτες, βάζουν τό Μάρξ να λέει τού κόσμου τις μαλα-
κίες. Ο Λαβενέρ βτήν επόμενη βελίδα βκέφτεται τί θά μπορούσε να είχε
απαντήβει ο Μάρξ βτους δημοβωγράφους που τώρα τείνυταί τον παίρνουν βυνεκώς απο ήβω].

Ο ΜΑΡΞ δίστασε προτού
απαντήσει. Χάιδεψε για
λίγο τα γένεια του και
ύστερα είπε: "Νομίζω ότι οι από-
ψεις μου δικαιώθηκαν μέχρι την
αποτυχία των επαναστάσεων στις
αρχές της δεκαετίας του '20. Τότε
έγινε σαφές ότι οι επαναστάσεις
ήταν αδύνατες στις ανεπτυγμένες
καπιταλιστικές χώρες. Η καλύτερη
εκδοχή στις χώρες αυτές φάνηκε
ότι είναι η πορεία των μεταρρυθμι-
σεων. Τα κόμματα της Δεύτερης
Διεθνούς, όπως οι Γερμανοί σο-
σιαλδημοκράτες, πρόσφεραν ίσως
το καλύτερο μακροπρόθεσμο μο-
ντέλο".

POLL TAX

DON'T PAY

ΕΓΩ ΕΤΣΙ
ΚΙ ΑΛΛΙΟΣ
ΔΕΝ ΠΛΗ-
ΡΟΝΟ!

the POLL TAX

οργανωμένη απο το Εργατικό Κομμα εναντια βτο φόρο, χρήστωρ εβελίχτηκε β' ένα ορχιβένο πα-
ρατήρημα λεπταβιών κ' βανδαλισμών ενάντια βέ κάθε βύμβολο πλούτου και μόνον, που βύμισε έντο-
να τη περίοδο των εβεχέρβσεων του '81 και '85, και ήταν καθαρά αγγλική βέ βιαιότιτα. Οι καταβ-
τροφες, μια μορφή της κοινωνικής αντίβτασης, βέ βόβιβαν μόνο τους έντρωμους τουριβτες, αλλά
και κάθε τύπο εβουκίας που προσβαεί να καναλιτάρει ή να υποτάξει τών εβεχέρβιακή διάβββη.

*

Τό βιβλίο του D.W. "Το τέλος της Μουσικής" βίχτωρα βενέρωβε αποτομα όχι μόνο τών φαν-
βινάδες (που ούτως ή άλλως είναι παραμυθιασμένοι) αλλά και οποιονδήποτε πιστεύει βτην ανατρεπ-
τικότητα της ροκ. Πρώην μέλος της King Mob ο βυθγραφέας είναι κατι παραπάνω απο απλός γνώριμος
του Strummer και του McLaren. Το βιβλίο αυτο αποτελεί τμήμα μιας πολύ μεγαλύτερης ιστορίας.
Άλλα κείμενα του βυθγραφέα μπορέιτε να βρέιτε βτό βιβλιοπωλείο "Υπερβιβνισμός".

ΓΚΑΡΑΝΣ

ΛΟΙΠΟΝ, ΓΙΑ ΚΥΤΑΪΣΤΕ ΕΔΩ, ΝΑ ΕΑΣ ΤΩ ΔΥΟ ΜΟΥΒΕΝΤΕΣ ΑΝ' ΑΥΤΗ ΖΩΗ ΔΕΘΗ ΔΕΝ ΕΣΤΙΝ ΟΝΟΙΑ ΜΕ ΣΥΓΓΡΑ-
 ΨΙΔΕ Ο ΜΙΣΤΡΟΣ Ο ΒΟΥΤΕΟΡΑΡΟΣ, ΝΑ ΝΙΝΑ ΥΠΑΙ Μ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΜΑΛΑΝ ΤΟ ΜΑΡΙΖ ΖΑΚ, ΕΥΘΩΝ ΤΟΥ ΟΥΑΡΙΖΙΝΑΙ
 "Marxism Today". Ο ΟΥΑΡΙΖΙΝΑΙ ΟΝΩΣ ΕΧΩ ΤΟΝ ΔΟΡΙΔΑ, ΕΩΝ "ΓΕΡΑΥΙΝΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ" ΤΟ 1845 ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΝΟΛΙΤΑ-
 ΔΙΟΛΙΝΤΙΟ ΕΥΕΤΗΝΑ Κ' ΑΥΤΟ ΕΛΑΧΙΣΤΑ Μ' ΕΥΔΙΑΓΕΡΟΥ ΟΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑΣ ΦΑΥΑΒΩΒΕΙΣ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΝΗΣ ΓΡΑΥΕΙΟΠΑΖΙΑΣ.

Ο Μάστιν Ζακ, εκδότης του
 γνυστου περιοδικου
 «Marxism today», επευγοιοχει
 και δημοιοαει στους
 «Φαίνοναα Τάιμς» μια
 συνέντευξη με τον Καθλ
 Μαθς, ιδαιτεγα «ετιζαιση»
 βέβαια μετά τις πρόσφατες
 εξελίξεις στην Ανατολική
 Ευρώπη και ολόκληρο τον
 κόσμο

17-22 ΜΑΡΤΙΟΥ
ΤΑ ΝΕΑ

ΚΕΝΙΖΤΑ, ΕΥ' ΟΘΩΝ ΕΧΩ Ο ΙΘΩΣ, ΟΝΩΣ ΕΙΧΑ ΝΕΙ ΥΑΙ ΕΤΟ ΛΑΥΑΡΓΤ, ΕΣΤ ΕΙΝΑΙ ΜΑΡΙΖΙΝΑΙ.
 Σε ηποει υαί υαυεις αλλος φυια υ' αυτεχαρταυτηγεται εζελ. Δε νοιωθ δε υαυια με-
 ρινωθ υνευθωος για τη σταλινική γραυεοπαζιαν ταζιν-διαχειριζην του εηνορτατος,
 που υτηνωθς ενελθινυε ετο ηιβό ηλαινεν υαί γραυω εζ' αριξία μου τους ανουταχάς
 σοβιαδηνωπατες, ανατεωθς, ονοιος βελε υ' ανεκτεδερωθει αν' το κπατος υαί το εηνορτα
 ας ναυει υ' ανακερζεται ες μέγα, το ηηαυοιν υ, το ηηλ υαί ας αριξεί υα ηηλαιο για
 λογαριασμο του, δεοι ειναι μάγυες θα υαζαυερου, υ' αυαγυελου ετο εργο μου οχι
 ειναι ζωυταίο υα υα ζενεράου οτι ειναι λαυαβητω υ νευρο. Εχω ηια ετω που βε-
 υαυα δευ εχω εινωτα υα χαλω υαί εινωτα υα υερέτω. Στο χρε βαί ειναι
 υα ζενερέτωε με τήνους βου, υ' αυτω του ηηλβιο που με υατάει
 υ' εινω ηαυαοιο, ευυτορβιζιο
 υ' εινω χαρηεχο.

